

Un număr vechiu 10 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL DE REDACȚIE:

GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel, București, D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de Drept din București,

C. SIPSOM, Profesor la Facultatea de Drept din București, ALEX. CERBAN, Dr. în Drept din Paris, Profesor Universitar

ALFRED JUVARA, Dr. în Drept din Paris, Avocat

IOSEF G. COHEN
AvocatTR. ALEXANDRESCU
Fost Prim-Președ. Trib.
AvocatI. GR. PERIȚEANU
AvocatP. VASILESCU
Dr. în Drept, AvocatAL. VELESCU
Dr. în Drept, AvocatC. STOIANOVICI
Dr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris.

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 400 lei

„ Magistrați și Avocați fără supl. 200 „

6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August

apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artelei, 5 și Rahovei, 5

Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

Anunțăm pentru unul din numerile viitoare articolul d-lui René Demogue, profesor de legislație civilă comparată la Facultatea de Drept a Universității din Paris și conducător — alături de d-nii Wahl, Capitant și Bartin — al cunoscutei publicațiuni Revue trimestrielle de Droit civil. — Articolul eminentului civilist, care a mai onorat în anul trecut coloanele revistei noastre, tratează despre Responsabilitate din faptul lucrurilor și act autonom al lucrului (art. 1384 cod. civ. francez, 1153 ital. și 1000 rom.).

SUMAR

— Caracterul Depozitului în materie de mărci de fabrică și comerț, de d-l avocat I. Gr. Periețeanu;

— Art. 417 Pr. penală, de d-l avocat Paul Porumbeanu.

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de casație s. I; I. G. Petrescu cu Ernst Pohl (Inchirierile de fabrică nu sunt prelungite prin Decretul lege 1420/920. Caracterizarea în drept a fondurilor de comerț și industrie), cu o Notă;

— Curtea de apel Buc. I: Elena și Aurel Procopiu cu Casa Centrală de împroprietărire și Obștea locuitorilor de pe m șia Corbeanca (Dacă este constituțională legea agrară în ce privește prețul exproprierei?), cu o Notă;

— Trib. Ilfov s. III: Ecaterina Periețeanu cu Mihail Vilsan. (Dacă este admisibilă contestația pentru anularea renunțării la un contract în curs, când acea renunțare a fost determinată de convingerea chiriașului că în baza decretului 4881/919, se poate muta într'un imobil proprietate a sa?), cu o Notă de d-l avocat Alex. Velescu;

— Judecătoria Ocol. Târgoviște: Const. S. Ionescu cu Gh. Angheliescu (Onorariul de avocat. Dacă pactul de quota-litis este admis în legislația noastră?), cu o Notă de Dr. Aurelia Sache-larie, avocat.

Rezumatel Curților de Apel și Inaltei Curți de Casație

— Apel I Buc: Societate. Asigurare. Poliță. Clauza că în caz de judecată Societatea va fi scutită de plata dobânzilor e valabilă.

— Apel II Buc: Poprire. Validare. Contestație. Neglijență. Dacă validarea se poate face înainte de rezolvarea contestației?

— Apel III Buc: Contract de locație Spor de chirie. Notificarea proprietarului. Răspuns la notificare. Cerere de reziliere.

— Apel IV Buc: Revizuire. Stabiliment public. Lipsa din instanță Dacă se admite revizuirea? Art. 291 pr. civ.

Poprire. Dovadă. Cui-i incumbă? Art. 459 și 460 pr. penală.

— Jurisprudență streină: 1. Probă. Cunoștința personală a judecătorului. Element inoperant.—2. Apel. Judecată. Capete de cerere distincte. Executare voluntară a unui singur. Neachiesare la celalalte. Admisibilitatea apelului.—3. Amnistie. Atribuțiunile Curții de Casație. Verificarea de fapte. Conexitate. Camera de acuzare. Autori diferiți. Junctiune și trimitere dinaintea Curții cu Jurați.—4. Distrugere de piese. Minuta unei hotărâri pierdute. Hotărâre neexecutată.

CARACTERUL DEPOZITULUI

ÎN

materie de mărci de fabrică și comerț

Chestiunea de a se ști cum se dobândește, cum se transmite și cum se pierde proprietatea mărcilor de fabrică și comerț, a dat naștere la diferite sisteme de legiferare și la serioase controverse în ceea ce privește interpretarea inora din legiurile în vigoare.

Conform doctrinei, două sunt în general chipurile în cari se pot dobândi mărcile: sau *întrebuințarea*, simpla luare în posesie, ocupațiunea, sau *depozitul*. Când proprietatea mărcilor derivă din depozit, ce se efectuează în registre publice, se zice despre depozit că este *atributiv*. Sunt legiuri care dau depozitului o importanță capitală, exclusivă; facând din el însuși condiția constituirii proprietății asupra mărcii. Proprietatea mărcii, în aceste legislații, nu naște decât prin depozit și nu subzistă decât prin conservarea și reînnoirea depozitului. ¹⁾ În alte legislațiuni depozitul conferă depunătorului proprietatea mărcii, cu facultatea deschisă, pentru terții cari ar fi întrebuințat marca mai înainte, ca, înăuntrul unui anumit termen, fie să facă opoziție la înregistrare, fie, în cazul în care înregistrarea a fost operată, să provoace judecătorește radierea sau anularea ei. Conform acestui sistem mixt, depozitul, declarativ la *origină*, devine *atributiv la expirarea termenului* în care poate fi atacat. ²⁾ În fine alte legiuri consacră sistemul *depozitului declarativ*, care, cu chipul acesta, nu constituie o condițiune pentru dobândirea proprietății asupra mărcii, ci pur și simplu pentru exercițiul acestui drept. ³⁾

1) Germania, Austria, Brazilia, Norvegia, Danemarca, Rusia, Grecia, Argentina, Peru, Mexic, Japonia.

2) Spania, Uruguay, Anglia.

3) Grecia, Italia, Olanda, Statele-Unite, Turcia, Elyeția, Belgia, Suedia, Serbia.

Aceste principii odată stabilite, o întrebare se impune: care este sistemul legii franceze asupra mărcilor de fabrică și comerț din 25 Iunie 1858 și care este sistemul legii noastre din 15 Aprilie 1879, ale cărei dispozițiuni sunt în parte împrumutate dela francezi?

În Franța, la început, sub imperiul legii din 22 Germinal an. XI și al Decretului din 20 Februarie 1810, depozitul constituia o esențială formalitate, a cărei neîndeplinire, cum spune Merlin (*Quest. V^o Marques de fabrique, § 2*), dacă nu atrăgea pierderea proprietății, ridica celui care a întrebuițat cel dintâi o marcă orice mijloc spre a putea interzice terților întrebuițarea ei ulterioară. Jurisprudența Curții de Casație era în acest sens.

A intervenit însă legea din 23 Iunie 1857. Care e sistemul pe care l'a consacrat această lege? Sistemul depozitului declarativ sau atributiv? Chestiunea e controversată. După o primă părere, susținută de Bédarride⁴⁾ și Duvergier,⁵⁾ legea franceză din 1857 consacră, în toată rigoarea, sistemul depozitului atributiv, ceea ce rezultă din însăși textul art. 2 din lege, care, spre deosebire de legile anterioare, subordonează acțiunea civilă în revendicare a mărcii formalității depozitului, cu toate că discuția legislativă pare să fi dat un alt înțeles menționatului articol.

Părerea care predomină însă, se pare a fi cea contrarie. Pouillet,⁶⁾ Rendu,⁷⁾ Ruben de Couder,⁸⁾ Couchin,⁹⁾ Bry,¹⁰⁾ preconizează că sistemul legii franceze e acela al depozitului declarativ. Legea n'ar subordona formalității depozitului însăși proprietatea mărcii, dreptul în sine, ci numai revendicarea acestei proprietăți, exercițiul acestui drept.¹¹⁾

Cu alte cuvinte, depozitul nu creiază dreptul, ci numai îl indică și îl conservă, determinându-i în același timp întinderea. Ca urmare, conform acestui sistem consacrat de jurisprudență, priori-

4) Bédarride, Commentaire des lois sur les brevets d'invention, les noms et les marques (1869) No. 860.

5) 1857, pag. 188 nota 3.

6) Tr. des marques de fabrique et de la concurrence déloyale, ed. VI, 1912, No. 102, și Tr. des brevets d'invention et de la contrefaçon, ed. V, 1909.

7) Tr. pratique des marques de fabr. et de com. et de la conc. déloyale, No. 68 și 77.

8) Dict. de droit com.

9) La propriété ind. art. et litt. Tom. 3, pag. 200 și urm.

10) La propriété ind. litt. et art. No. 89, 90 și 91.

11) Proiectul de lege francez din 28 Ianuarie 1907 conservă și el principiul depozitului declarativ, apropierea prin întrebuițare; în scopul însă de a obliga la depozit, declară că întrebuițarea nu va mai putea prevala contra depozitului, după o oarecare trecere de vreme. După un an de exploatare a mărcii pe care un terțiu va fi deposedat, un usagiul anterior nu va mai putea contesta depozitantului proprietatea. Depozitul ar fi atributiv de drepturi după un an de posesiune, socotit din ziua depozitului. Proiectul rezervă totuși celui care avea prioritatea usagiului justificată, printr'un titlu, o posesie personală garantată printr'o acțiune în concurență nealoială.

tatea de întrebuițare și posesie, iar nu prioritatea depozitului, e cea care constituie pentru fabricant și comerciant o proprietate garantată de dreptul comun. Absența depozitului nu-l împiedică să întenteze acțiunea civilă bazată pe art. 1382 c. c. fr., să obție interzicerea întrebuițării mărcii dovedind anterioritatea de folosință, cum și repararea prejudiciului încercat, dacă probează concurența nealoială.¹²⁾ Formalitatea depozitului e necesară numai pentru a face ca proprietatea mărcii să se bucure de beneficiile legii speciale cu garanțiile pe cari le institue și acțiunile la cari dă naștere. Această doctrină se sprijină pe lucrările pregătitoare ale legii: 1. Pe expunerea de motive, care spune între altele: «Posesorul mărcii nedepuse nu se va bucura de beneficiul legii și nu va exercita acțiunea corecțională, iar dacă îi rămâne acțiunea civilă în desdaunare, deschisă de art. 1362 c. Nap. (998 c. civ. rom.), cert este că el nu va putea găsi în obișnuita întrebuițare, în posesia anterioară a unei mărci, altceva decât un element insuficient prin el însăși și neputând să conlucreze cu alte împrejurări pentru a stabili dreptul său la daune-interese; 2. Pe considerațiunea că comisiunea însărcinată cu examenul proiectului de lege a substituit în art. 2 cuvântul *revendica* cuvântului *dobândi*, și că Consiliul de Stat a suprimat primul paragraf al art. 3, care nu recunoaște proprietatea mărcii decât din ziua depozitului, dispoziție ce părea că face din depozit cauza proprietății; 3. Pe raportul d-lui M. Russon, care, în numele comisiunii parlamentare, a arătat că, față cu modificările sus enunțate, a devenit inutil amendamentul prin care comisiunea propunea să se înscrie în art. 3, ca și în art. 2, principiul că depozitul e numai declarativ al proprietății mărcilor.¹³⁾

Care este acum sistemul legiurii noastre? Legea română asupra mărcilor de fabrică și comerț, din 15 Aprilie 1879, având împrumutate principalele-i dispozițiuni din legea franceză, s'ar putea susține, fără altă cercetare, că sistemul consacrat de legiitorul român e acela al depozitului declarativ, cum preconizează majoritatea doctrinei franceze. La noi însă, ca și în Franța, chestiunea este controversată; dar părerea ce urmează să fie definitiv adoptată, atât de doctrină cât și de jurisprudență, nu poate fi decât aceea că depozitul e atributiv.

Această soluțiune se impune din mai multe puncte de vedere. Unele, cari sunt comune sistemului francez, susținut de Bédarride și Duvergier, și cari își găsesc fundamentul în chiar dispozițiunile categorice ale legii franceze, reproduse ad litteram de legiitorul român. Altele independente

12) Cass. fr. 8 Martie 1901 și 31 Martie 1907; Apel Rouen, 8 Iunie 1901; Apel Paris, 23 Mai 1901; Apel Aix, 25 Aprilie 1901; Apel Lyon, 1 Martie și 31 Martie 1907, etc.

13) V. și Pand. fr. Tom. 40, Marques de fabr. No. 426 și urm.

de doctrina franceză a depozitului atributiv, întrucât se întemeiază pe anumite dispozițiuni legale, cari nu există în Franța și cari alcătuiesc dovada cea mai decisivă ca în mintea legiuitorului român a existat o idee diametral opusă aceleia care s'ar părea că a dominat legiferarea franceză.

Caracterul atributiv al depozitului, sub imperiul legislațiunii noastre, rezultă în adevăr, în prim rând, din complexul tuturor dispozițiunilor *legi asupra mărcilor de fabrică și comerț din 23 Aprilie 1879*, cari au fost împrumutate de legiuitorul nostru din legiuirea franceză :

1. Din dispozițiunea cuprinsă în *art. 7*, corespunzător *art. 2* al *legei franceze*, după care *dreptul de revendicare al proprietății exclusive este subordonat formalității depozitului*. Când o dispozițiune formală de lege îți condiționează exercițiul dreptului de revendicare a proprietății exclusive de îndeplinirea formalității depozitului, se poate concepe că dreptul de proprietate continua să subziste în sensul acela al exclusivității, și că ai putea să-ți valorifici pe altă cale acest drept pe care o lege specială ți-l interzice? Poate exista drept fără exercițiul lui? Ca să ai proprietatea exclusivă a unei mărci și ca să poți să o revendici, legea îți impune formalitatea depozitului. Cum ai putea, pe cale lăaturalnică, să obții totuși garantarea acestui drept de proprietate exclusivă, când există o lege care nu ți îngăduie acest lucru?

2. Dispozițiunea cuprinsă în *art. 8*, corespunzător *art. 3* din *legea franceză*, după care *se poate prelungi proprietatea unei mărci pentru un nou termen de 15 ani, dacă se face un nou depozit după expirarea celui dintâi*, este iarăși o dovadă că legiuitorul se ocupă, nu cum se pretinde în sofistica teoriei depozitului declarativ, de exercițiul dreptului de proprietate, ci de *însăși existența acestui drept*, care, spre a fi prelungit, cum se exprimă legiuitorul român, sau conservat, cum se exprimă legiuitorul francez, e nevoie de formalitatea noului depozit.

3. *Legea română*, prin *art. 3*, ca și *legea franceză* prin *art. 1*, dispunând că *marca de fabrică sau de comerț va putea fi declarată chiar obligatorie sau semnificativă pentru anumite produse*, rezultă din aceasta deopotrivă că dreptul de proprietate al mărcilor de fabrică și comerț a făcut obiectul unei preocupări speciale a legiuitorului, și că libertatea acestui drept este îngrădită în cadrul prevederilor *legei*.

Caracterul atributiv al depozitului rezultă însă în mod precis din dispozițiunile speciale edictate de legiuitorul român, dispozițiuni cari nu există în *legea franceză*. E de altfel necesar să relevăm că legiuitorul român nu s'a mărginit, ca în alte cazuri, la o reproducere fidelă a legiurei franceze. *Legea noastră* diferă de cea franceză nu numai prin numărul articolelor cari o alcătuiesc (32 în

loc de 23, cât conține *legea franceză*), ceea ce evidențiază, fără altă constatare, o mai amplă legiferare, dar și prin chipul cum au fost redactate acele articole.

Așa dar există deosebire de redacție și deosebire de dispoziții.

Găsim astfel în *legea noastră* următoarele *dispozițiuni cari nu există în legea franceză* :

1. Dispoziția din *art. 5*, în conformitate cu care dreptul ce are un comerciant sau fabricant asupra unei mărci de comerț și de fabrică încetează odată cu încetarea comerțului sau fabricațiunii pentru care s'a adoptat. Iar în caz de transmitere a mărcii, care este admisă prin cesiune sau succesiune, cel asupra căruia s'a transmis marca e dator să o transcrie pe numele lui în termen de trei luni; odată trecut acest termen, dreptul asupra mărcii încetează, dacă nu i-a făcut transcrierea. Ce însemnează aceasta decât că depozitul în legislația noastră este atributiv? Zadarnic încercă comentatorii Pandectelor franceze (Tom. 40, *Marques de fabrique*, No. 1420) să susțină că această dispoziție, într'o țară de depozit declarativ (?) înseamnă doar că depozitul nu va mai produce efecte și că va trebui făcut un altul. Autorii francezi, obsedați de doctrina ce predomină în Franța și de interesul pe care îl prezintă pentru ei adoptarea teoriei depozitului declarativ, în vederea reciprocității și pentru ocrotirea intereselor supușilor francezi aflatori în România, cari s'ar gasi într'o situație mai rea decât românii cari ar poseda în Franța stabilimente industriale sau de comerț, nu-și dau seama că concluzia pe care o trag, din citirea *art. 5* al *legei noastre*, numai constituie o interpretare, ci o adevărată denaturare a menționatului text, care de altfel nici nu este susceptibil de interpretare, dată fiind claritatea cu care este redactat. *Art. 5 din legea noastră prevede o decădere de drepturi*, și o atare dispozițiune marchează în mod definitiv ideea că în legislația noastră formalitățile prevăzute de lege sunt atributive; iar nu declarative de drepturi. Când *legea spune că decăzi din drept, dacă nu operezi transcrierea, însămnă că fără această formalitate dreptul nu-ți este atribuit*. Autorii Pandectelor, însă, ca și cei ce susțin la noi teoria depozitului declarativ, s'ar fi putut convinge ușor cât de greșit le este modul de a vedea, citind și celelalte dispozițiuni ale *legei române*, cari nu există în *legea franceză*.

2. Legiuitorul român, care a avut desigur cunoștință despre lucrările pregătitoare ale *legei franceze*, despre discuțiile cari au precedat votarea acelei *legi* care știa așa dar că *legiuitorul francez a eliminat din textele legii lui cuvântul «acquérir» (a dobândi)*, tocmai pentru a nu se crede că *legea avea să consimțea*, în toată rigoarea lui, sistemul depozitului atributiv, a introdus totuși în lege

cuvintele pe cari a voit să le evite legiuitorul francez.

Găsim astfel în *art. 27* cuvintele «*pot dobândi dreptul de proprietate exclusivă asupra acelor mărci*», în *art. 28* expresiunea «*doritor de a deveni proprietarul mărcii ce a adoptat*», iar în *art. 29* cuvintele: «*acela dintre dâșii va dobândi drept exclusiv asupra acestei mărcii*», expresiuni cari sunt atât de categorice și lămurite, încât nici umbră de îndoială nu poate exista că sistemul consacrat de legiuitorul român este acela al depozitului atributiv; că, sub imperiul legiului noastre, proprietatea unei mărci nu naște decât prin depozit și nu subzistă decât prin conservarea și reînnoirea depozitului.¹⁴⁾

Obiecțiunile că depozitul ar fi declarativ în legislațiunea noastră, în prim rând, pentru că soluțiunea contrarie ar constitui consacarea unui principiu prin care s'ar aduce o știrbire dreptului de proprietate garantat prin Constituție, și în al doilea rând pentru motivul că prin chiar *convenția diplomatică încheiată între noi și Franța cu privire la mărcile de fabrică și comerț*, se prevede că depozitul are un caracter declarativ, sunt argumente lipsite de temeii, cari nu pot schimba întru nimic caracterul atributiv al depozitului, astfel cum rezultă în mod precis din întreaga economie a legii. Legea noastră asupra mărcilor de fabrică dând depozitului un caracter atributiv de drepturi, nu aduce nici o atingere dreptului de proprietate garantat de Constituție, căci pactul nostru fundamental nu a putut avea în vedere dreptul de proprietate asupra ficțiunilor numite embleme sau mărci de comerț, luate din domeniul public și cari nu pot fi susceptibile de o *advărată apropiere*, decât prin manifestarea de *voință adusă la cunoștința publicului pe calea formalității depozitului instituit de lege*. Și apoi caracterul pe care l'ar putea avea legea din 1879, nu poate îndreptăți mutilarea și schimbarea ei pe cale de interpretare, cel mult poate îndreptăți pe judecător să-i refuze aplicarea.

În ce privește argumentul că *convenția diplomatică intervenită între noi și Franța, cu privire la mărcile de fabrică, prevede, pentru a asigura principiul reciprocității, că, în raporturile dintre noi și francezi, depozitul este declarativ, acest argument e dintre acelea cari se întorc împotriva celor ce le invoacă. Tocmai pentru motivul că în conformitate cu legiuirea noastră depozitul este atributiv, ceea ce ar fi creat o situație inegală între părțile contractante, s'a simțit nevoia să se prevadă că e declarativ pentru francezii cari contractau cu noi și cari ofereau românilor situația mai avantajoasă a depozitului declarativ. Altmintrelea n'ar*

fi fost nevoie să se prevadă acest lucru. Oricum, dispoziția din acea convenție fiind o dispoziție specială, căci regulează raporturile dintre contractanți, nu se poate întinde și pentru regularea raporturilor dintre români pe teritoriul țării; aceste raporturi rămân guvernate de legea din 1879, astfel cum a fost edictată.

Rămânând dar bine stabilit că, în sistemul legislațiunii noastre, depozitul este atributiv, nu mai incapă îndoială că pierderea dreptului asupra mărcii pierde și posibilitatea exercitărei oricărei acțiuni pentru valorificarea acestui drept față de un terțiu.

Orice s'ar decide însă referitor la caracterul depozitului, în legislația noastră ca și în Franța, cert este că neîndeplinirea acestei formalități face ca marca să nu mai fie garantată de *acțiunea civilă în revendicare și de acțiunea corecțională*, organizate de legea specială asupra mărcilor de fabrică și comerț.

Prevenitul poate respinge aceste acțiuni invocând *lipsa de titlu* din partea celui care îl urmărește.¹⁵⁾ Același fine de neprimire contra oricărei acțiuni represive sau în revendicare, și în lipsă de reînnoire a depozitului în termenul legiuit. Singura cale ce rămâne proprietarului mărcii este acțiunea civilă de drept comun pentru *concurență neloială*, bazată pe art. 998 c. c. (1382 c. c. fr.).

Rațiunea e următoarea: excepționala ocrotire pe care o asigură proprietarilor de mărci pedepsirea contrafacătorilor, nu le este datorită decât dacă au luat precauțiune de a notifica terțiilor drepturile lor, și de a le feri de contrafaceri involuntare. Toate hotărârile judecătorești sunt de acord întru a nu aplica penalitățile legii asupra mărcilor de fabrică și comerț decât faptelor delictuoase posteroare depozitului. În Franța există de altfel un argument puternic în sprijinul acestei doctrine, argument tras din expunerea de motive asupra legii din 25 Iunie 1858, care spune: „*Posesorul unei mărci nedepuse nu se va bucura de beneficiul legii; el nu va exercita acțiunea corecțională și dacă îi rămâne acțiunea civilă în reparația daunelor pricinuite, deschisă de art. 1328 c. Nap. (998 c. civ. român), cert este că el nu va putea găsi în obișnuita întrebuintare, în posesia anterioară a unei mărci, altceva decât un element insuficient prin el însuși și neputând să conlucreze cu alte circumstanțe, pentru a stabili dreptul său la daune-interese*“.¹⁶⁾ Ceva mai categoric nici că

15) De observat că acest argument constituie o vădită contradicție pentru cei ce dau depozitului un caracter declarativ, deoarece *lipsa de titlu*, pe care o face să se presupună neîndeplinirea formalității depozitului, dovedește că această formalitate este esențială și atributivă de drepturi.

16) *Pand. fr.* Tom. 40 Marques de fabrique, No. 431, 550, 551, 552, 578, 579 și jurisprudențele acolo citate. *Rendu*, loc. cit. No. 77 bis; *Bry*, loc. cit. No. 94 și 156; *Pouillet*, loc. cit. No. 110; *Trib. Ilfov* s. II, sentința penală No. 125 din 21 Iunie 1918; *Apel Buc.* s. II dec. cor. No. 101 din 14 Decemb. 1918.

14) V. în acest sens opinia d lui *Consilier Tanoviceanu* la decizia com. No. 16 din 24 Aprilie 1906 a Curței de Apel din Galați s. II, *Curierul Judiciar* No. 46/906, pag. 366.

se poate: în baza dreptului tău restrâns de proprietate, care nu-ți mai îngăduie să interzici altora de a-l exercita la rândul-le, ai o acțiune împotriva terțiului care te prejudiciază prin utilizarea aceleiași mărci, dar nu acțiunea în revendicare prevăzută de art. 7 din legea specială; ai acțiunea de drept comun în daune pe care ți-o deschide art. 998 c. civ. și care sub nici un cuvânt nu poate fi calificată acțiune în revendicare.

Aceste principii odată precizate, de relevat este că majoritatea doctrinei și jurisprudenței recunoaște hotărârile pronunțate de Tribunalele represive autoritatea lucrului judecat față de jurisdicțiunea civilă. Instanța corecțională achitând pe inculpat și hotărînd că cutare delict de contrafacere nu există, un al doilea Tribunal nu mai poate proclama, între aceleași părți, existența aceluiași fapt, fără a se da naștere la contrarietate de hotărîri. Faptul judecat în penal n'ar mai putea justifica decât o acțiune ulterioară în concurență neloială, deoarece în această ipoteză cauza pricinii ar fi diferită, nemai invocându-se contrafacerea.¹⁷⁾

În ce privește acțiunea în concurență neloială, după cum am arătat, ea are la bază art. 998 c. c. (1382 c. c. fr.).

Utilizarea de către un terțiu a unei mărci de fabrică sau de comerț, întrebuințată anterior și de fapt de către un alt comerciant, care n'a îndeplinit formalitățile prevăzute de legea specială, deși permisă, ca exercitare concomitentă a aceluiași drept, nu ridică celui ce s'ar găsi prejudiciat prin faptul acesta posibilitatea de a cere și obține reparația daunelor pe cari le-a încercat. Să cere însă o condiție esențială, să faci dovada existenței prejudiciului.¹⁸⁾

Aceste ultime observațiuni, cari ies de altfel din cadrul studiului nostru, ni s'au părut utile numai pentru a schița rostul și importanța depozitului, oricare ar fi caracterul ce i s'ar da.

Credința noastră e însă că, cel puțin la noi, această legiuire formalitate are și trebuia să aibă un rol mai important decât acela pe care i-l făuresc, nesocotind sensul și litera legii, partizanii teoriei depozitului declarativ.

I. GR. PERIETEANU

Art. 417 Procedura penală

Inalta Curte de Casație s. II a avut să facă o interesantă aplicațiune a art. 417 pr. pen. și, pe cât cunoaștem, jurisprudența Inaltei Curți e constantă în această privință¹⁾.

17) Sic: *Bédarride*, loc. cit. No. 977, *Braun*, No. 215; *Bry*, loc. cit. No. 159; Trib. Auxerre, 27 Febr. 1882, Apel Paris 2 Mai 1883, etc.

18) *Pand. fr.* Tom. 40 Marques de fabrique No. 553 și Tom. 20, Concurrence déloyale No. 418, 414, 428; *Emile Berte*, Conc. déloyale, pag. 15.

1) Cităm numai câteva, mai noi: Cas. II, 29 Nov. 1921; 25 Nov. 1921; 20 Dec. 1921.

Totuși, ne permitem să credem, că aplicațiunea despre care e vorba e în realitate perseverarea în o jurisprudență învechită, care, dacă a trecut până acum neobservată, e pentru că ea profita totdeauna atât părților, cât și avocaților, cari, la bară, își desbracă uneori haina de juristi, mulțumindu-se numai să câștige procesul...

Iată despre ce este vorba, și cităm din „Jurisprudența Română“ an. IX No. 1, din 1 Ianuarie 1922, pag. 16, rezumatul acestei jurisprudențe:

„Formalitățile prescrise de art. 417 pr. pen. părții „condamnate, ca atunci când voește a face recurs „trebuie să se prezinte în persoană sau prin împuternicit, la grefa instanței a cărei hotărâre voește a ataca, și să declare verbal că voește a merge înaintea Curții de Casație, — declarație constatată înscris de grefier și subscrisă atât de dânsul cât și de recurent, — *trebuie observate și de Ministerul public și de partea civilă*, pentru recursul lor în Casație, de oarece nici-un alt text nu determină în ce mod ar putea fi făcut și nu se poate deduce, din termenii art. 417 pr. pen., că legiuitorul a înțeles să sustragă dela aceste formalități recursul Ministerului public și al părții civile. Dacă art. 417 se ocupă numai de recursul condamnatului, motivul este că el a prevăzut unul din cazurile cele mai frecvente.

„Prin urmare, în speță, este neregulat făcut recursul d-lui *Prim-Procuror de Bacău, el nefiind făcut printr'o declarațiune verbală la Grefa Tribunalului*, ci înaintat în scris, printr'o adresă“ (Cas. II, dec. No. 1609 din 21 Octombrie 1921).

Origina art. 417 pr. pen. trebuie pusă în legătură cu o concepție și doctrină încheitabilă și falsă a caracterului recursului în casație.

În adevăr, este cunoscut, că recursul în casație în materie penală e suspensiv de executare.

Acest caracter al recursului în materie penală, însă, are o aplicațiune nedreaptă, care va trebui, de sigur, modificată în viitorul cod al României Mari, pentru că, dacă pricepem întru câțiva de ce nu se calculează unui condamnat și timpul făcut în închisoare preventivă, în timpul instrucțiunii, nu înțelegem de loc pentru ce nu i se ține în seamă timpul pe care condamnatul îl face în închisoare, pe baza unei condamnări a primei instanțe (în caz când i s'a respins apelul), sau pe baza unei condamnări definitive (în cazul când i s'a respins recursul).

Deși suntem de părere ca în viitoarea legislațiune modificată, să se înăsprească pedepsele, totuși, împrejurarea că un condamnat a uzat de toate căile legale de reformare la care avea drept, pentru a-și dovedi poate nevinovăția, sau, în tot cazul, pentru a-și ușura situațiunea, — nu suntem, însă, de părere ca acest drept să-i fie fatal, și timpul îndelungat pe care l-a petrecut în închisoare, după darea ordonanței definitive de urmărire, să nu i se calculeze de loc, deși prevenția, uneori (și în împrejurările actuale de încetineală, inerentă, a justiției, — totdeauna), e mult mai mare de cât condamnățiunea însăși!

Am putea admite acest sistem, dacă în această materie ar fi posibilă o *reversibilitate* de situațiuni: adică, în caz de achitare, să se găsească o modalitate pentru a se repara desonoarea și dauna rezultând din privațiunea libertății, — din o eroare făcută de instrucțiune asupra culpabilității unui prevenit, culpabilitate pe care instanțele de judecată au găsit-o neîntemeiată.

Totuși, în legislația actuală, sistemul este același, și cele de mai sus nu au de cât caracterul unui deziderat, pentru viitor.

Am făcut, însă, aceste observațiuni, pentru a explica deciziunea Inaltei Curți, citată la început.

Din moment ce recursul în materie penală, are caracterul și efectele mai sus arătate, legiuitorul s'a gândit că facerea unui recurs, constituie un act mai grav, care atrage pentru cel ce-l face răspunderi mai mari. Și atunci, pentru a-l face să-și dea seama de importanța actului și a urmărilor posibile pe care le poate avea, — în art. 417 s'au prescris anumite formalități solemne: prezentarea în persoană, sau prin împuternicit, înaintea grefierului; declarațiunea verbală că voește a face recurs; procesul-verbal încheiat de grefier și semnat de acesta și de condamnat, etc.

Când, însă, e vorba de recursul Ministerului Public, rațiunea formalităților de mai sus dispăre. Dar mai mult de cât atâtă, ea devine vexatorie și imposibilă.

Am putea să ne mărginim la o interpretare strictă a termenilor art. 417 pr. pen. și să observăm că acel articol nu vorbește de cât de „partea cea condamnată”; și argumentul acesta ar fi decisiv în materie de interpretare a unui text penal.

Inalta Curte, însăși, în deciziunea pe care o comentăm, spune că „nu se poate deduce din termenii art. 417 pr. pen. că legiuitorul a înțeles să „sustragă de la aceste formalități recursul Ministerului public”, motivul fiind „că el a prevăzut „unul din cazurile cele mai frecvente”.

Din moment ce recunoști că e vorba de niște „formalități”, nu se poate îngădui că, pe cale de analogie, să extinzi, mai cu seamă în materie penală, aplicațiunea unor formalități și în cazurile și la persoanele pe cari legea nu le-a prevăzut în mod formal.

Am arătat mai sus, care e rațiunea edictării formalităților art. 417 pr. pen.

Este ea aceeași și pentru Ministerul Public? De sigur nu. Mai întâi, Parchetul nu-și face de cât o datorie, care nu poate avea un caracter grav și care nu poate atrage nici o răspundere.

Mai este, încă, și altceva: Ministerul Public este o instituțiune; el e ceva impersonal, o autoritate. Și atunci: e posibil să se pretindă unei autorități impersonale să se prezinte... în persoană, înaintea unei alte autorități?

Caracterul acesta impersonal al Ministerului Public îl face să nu poată lucra de cât pe cale de adresă. Să se remarce bine că Ministerul Public face recursul, iar nu un procuror oarecare; procurorul e un reprezentant concret al unei autorități abstracte; de aceea se spune, și cu drept, că Parchetul e unul și indivizibil.

Deci, iată imposibilitate teoretică, ca Ministerul Public să se deplaseze personal.—unde? Și aci atingem cealaltă obiecție, pe care o faceam cu privire la jurisprudența Inaltei Curți, că e vexatorie.

Inalta Curte voește ca Primul Procuror al tribunalului sau Procurorul general al Curții, cari prin ei înșiși nu constituie nimic, ei fiind niște organe ale unei autorități publice, abstracte, impersonale, teoretice, — să se prezinte personal înaintea grefierului (un subaltern din punct de vedere ierarhic), pentru ca acesta să le încheie un proces-verbal sacramental, pentru a-i face să-și dea seama de ceace fac!

Socotim că e absolut straniu. Nici rațiunea, nici

litera, nici scopul art. 417 pr. pen., nici posibilitatea teoretică și nici cea morală nu permit ca art. 417 pr. pen. să se aplice și Ministerului Public.

Mai socotim că aceste dispozițiuni nu trebuie să se aplice nici părții civile; ea e destul de sancționată în facerea unui recurs nefundat, prin cheltuielile de judecată, pe cari instanța le-ar putea acorda, și apoi, pentru ea, caracterul de suspensiv al recursului nu are nici o importanță.

Iată de ce credem că este timpul ca jurisprudența, ca una ce este înainte-mergătoare a tuturor modificărilor legii, trebuie să se descătușeze de obișnuințe prăfuite, pentru ca spiritul legilor, totdeauna viu, să se poată desvolta tot mai mult spre logic, echitate și ideal.

PAUL PORUMBEANU

Avocat.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 8 Februarie 1922

Președenția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

I. G. Petrescu cu Ernst Pohl

Decizia No. 100

Inchirieri. — Fabrici. — Inchirierile de fabrici nu sunt prelungite prin decretul-lege No. 1420/920.

Inchirieri. — Fabrici. — Fonduri de comerț și industrie. Caracterizarea lor în drept. — Bunuri mobiliare incorporeale, nesupuse prescripțiunilor decretului-lege No. 1420 din 1920. — Elementele componente nu sunt de esența lor, pot lipsi și bunul subzistă.

1. Prin art. 1 din decretul-lege No. 1420/920, se prelungesc numai închirierile de imobile, nu și cele de fabrici, cari nu sunt imobile, deși într-elementele lor componente învră și un imobil, ci o reuniune de obiecte diverse, cari sub denumirea de fabrică formează un tot, cu existență proprie și distinct de elementele ce-l compun, — tot nevizat, din cauza naturei sale speciale, de decretul-lege sus arătat, care se ocupă numai de prelungirea închirierii imobilelor.

2. În drept închirierea unei fabrici, ca un tot indivizibil, însemnează închirierea însăși a fondului comercial și industrial al fabricii, cu toate elementele lui componente: instalațiuni, mașini, unelte, clădiri, firmă etc. Fondul de comerț și de industrie fiind considerat în drept ca o universalitate de bunuri, are caracterul unui bun mobiliar incorporeal și ca atare neguvernabil de decretul-lege No. 1420 din 1920, care se ocupă numai de prelungirea închirierilor de imobile; — universalitatea juridică a acestor fonduri subzistă și în lipsa firmei sau a oricărui alt element component, fiind de principiu că nici unul din ele nu sunt de esența lui, ca lipsa unuia sau altuia să-l facă să și piarză existența.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d l Consilier St. Mladoveanu, pe d-nii avocați N. Stănescu și Gh. Chiriacescu în dezvoltarea motivelor de casare, cum și pe d l avocat V. Toncescu în combateri;

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Ion G. Petrescu în contra

deciziei No. 124/921 a Curței de Apel București s. I-a, dată în proces cu Ernst Pohl;

Asupra motivului de casare, în cuprinderea următoare :

«Greșită interpretare și falsă aplicare a art. 1, 4, 5 § 6, 7, 8 din decretul-lege 1420 d n 2 Aprilie 1920 asupra chirilor, art. 35 legea măsurilor excepționale din 1915 și violarea art. 468 cod. civ. și exces de putere;

«În adevăr am susținut în ințea instanței de fond că contractul de închiriere dintre mine și Ernst Poll, intrând în prevederile Decretului-lege din 2 Aprilie 1920 asupra chirilor nu se poate desființa de cât în cazurile și în condițiile acestei legi și că clauza prevăzută în contract, că un an este obligator pentru închirier, iar restul facultativ, este nulă față de art. 4 din același decret lege.

«Curtea de fond înlătură acest mod de a vedea pe considerațiunile că legiuitorul dacă ar fi voit să prelungească contractele pentru fabrici, ar fi fixat în art. 6 din Decretul-lege sporul de chirie și pentru acestea; că legiuitorul a înțeles să prelungească numai contractele de imobile destinate locuinței, comerțului și industriei în scopul de a evita perturbațiuni sociale și că la fabricii principalul ar fi instalațiunile, iar nu căldirea.

«Această interpretare este inexactă atât în drept cât și în fapt, într-un cât art. 1 din Decretul-lege al chirilor hotărăște principiul, că toate contractele de închiriere se prelungește fără ca în această privință să aducă vre-o excepție pentru fabrici.

«Art. 5 din Decretul-lege, paragraful 7 reglementează — ca excepție la principiu — numai ipoteza când proprietarul cere să se mute în imobilul cu instalații destinate industriei atunci când chiriașul nu-l întrebuințează la destinațiunea industrială. În speță imobilul se întrebuințează la destinațiunea ce a avut-o în trecut și aceea prevăzută în contract.

«Deci contractul în litigiu se prelungea.

«Art. 6, al. 5 din Decretul-lege vorbește prin termenul generic de imobile fără ca să distingă între instalații și clădiri, aceasta în conformitate cu dispozițiunile art. 468 cod. civ., care spune că instalațiunile sunt imobile prin destinațiune, deci un accesoriu al clădirei, care formează un tot indivizibil denumit de legiuitor imobil. Unde legea nu distinge nici interpretul nu poate distinge. Sporul arătat de art. 6 Decret-lege este reglementat pentru imobile în sensul legal al cuvântului și care se poate mări pentru orice fel de imobile, fără nici o distincțiune chiar peste cota legală, după situațiunea imobilului.

«Prezumpția trasă din lege (art. 468 cod. civ.) pentru instalațiuni, că sunt imobile prin destinațiune, nu poate fi înlăturată de instanța de fond, pe afirmațiunea cu nimic stabilită în speță, că într-o fabrică principalul sunt instalațiunile.

«Nici un fel de probă în această privință, ba din contră am depus, cu ocazia judecării, acte că am adus și eu mașini în imobilul închiriat oșebit o recipisă a Percepției respective cu care se constată că autorizațiunea întreprinderii era a mea personală, precum și firma trecută pe numele meu personal cât și clientela mea proprie, — lucruri asupra cărora Curtea de Apel nu se pronunță.

«Legea chirilor din Aprilie 1920 a fost menită de altfel să înlătore specula pentru orice fel de închirieri de imobile, spre a se evita scumpirea indirectă a trailului, cum se zice textual în expunerea de motive a D lui Ministru de Justiție, Matei Cantacuzino, la sus numitul Decret-lege, — ca făcând parte dintr'un complex de măsuri ale legiuitorului excepțional cu privire la speculă.

«Toate acestea învederează că Curtea de fond a dat o deciziune cu călcarea dispozițiunilor sus menționate și cu exces de putere, mai cu seamă că art. 35 din legea excepțională din 1915 neabrogat de Decretul-lege actual, hotărăște fără nici un fel de ezitare, că toate contractele de imobile se prelungește».

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs, rezultă că Ernst Pohl, proprietarul unei fabrici de tâmplărie, chemând în judecată pe chiriașul acestei fabrici I. G. Petrescu, recurentul de azi, spre a fi obligat să evacueze fabrica de tâmplărie, cu dependențele și locurile împrejmuite, pe ziua de Sft. Gheorghe 1921, prima

instanță a respins acțiunea pe motiv că contractul de închiriere ar fi prelungit, clauza facultativă din contract fiind inoperantă, potrivit art. 4 al. II din Decretul-lege 1420/920, iar Curtea de Apel a admis apelul proprietarului și a ordonat evacuarea;

Având în vedere că instanța a doua pentru a da această soluție constată în fapt, din contractul intervenit între părți, că proprietarul a închiriat o fabrică, fabrica de tâmplărie din strada Împăcării No. 23, compusă din: a) localul fabricii, împreună cu toate mașinile în bună stare de funcționare conform inventarului; b) un atelier mare de tâmplărie cu podul necesar pentru depozitul materialului; c) un grajd pentru cai; d) o magazie pentru depozit; e) două camere și un loc viran; iar în drept, că această închiriere fiind o închiriere de fabrică, iar nu de un imobil anume, nu este prevăzută de Decretul-lege 1420/920, care prin art. 2 dispune, că se prelungește toate închirierile de imobile, fie afectate locuinței, fie pentru orice altă destinație de comerț sau industrie, nu însă și închirierile de fabrici, pentru că ceace constituie o fabrică — zice Curtea de Apel — sunt în principal instalațiunile de mașini și uneltele, iar nu imobilul, care nu este decât un accesoriu;

Având în vedere că prin motivul de recurs se susține că instanța de fond a făcut o greșită interpretare și falsă aplicare a art. 1, 4, 5 paragraful 6, 7 și 8 din Decretul lege 1420/920 și a art. 35 legea măsurilor excepționale, prin aceea că s'a depărtat dela termenii generici ai art. 1, care prevede principiul, că toate închirierile de imobile se prelungește, fără a face vre-o distincțiune pentru fabrici, cum și dela termenii art. 6 al. V, care nu face nici el vre-o distincțiune între clădire și instalațiuni, care fiind imobile prin destinațiune sunt considerate ca accesorii ale clădirei și urmează situația juridică a acesteia;

Considerând că din constatarea făcută de instanța de fond se stabilește că obiectul închiriat nu a fost un simplu imobil ci o fabrică de tâmplărie compusă din mașini în stare de funcționare, unelte, atelier, localul fabricii etc.;

Considerând că fiind astfel stabilit, că s'a închiriat nu un singur imobil ci o fabrică, bine instanța de fond a găsit că nu poate fi loc la prelungirea contractului, pentru că Decretul-lege 1420/920 prin art. 1, prelungește numai închirierile de imobile, iar nu și închirierile de fabrici, care nu sunt imobile, deși între elementele lor componente intră și un imobil, ci o reuniune de obiecte diverse, cari formează sub denumirea de fabrică — cum au înțeles și părțile contractante — un tot, cu existență proprie și distinct de elementele ce-l compun, tot nevizat din cauza naturii lui speciale de Decretul-lege menționat, care se ocupă numai de prelungirea închirierilor de imobile;

Considerând că instanța de fond privind fabrica ca un tot indivizibil și independent de elementele ce-l compun nu a dat caracterizarea legală a acestui bun închiriat și s'a mărginit a se ocupa de preponderența ce au unele elemente față de celelalte;

Considerând că în drept închirierea unei fabrici astfel cum s'a arătat, ca un tot, însemnează închirierea însăși a fondului comercial și industrial al fabricii cu toate elementele lui componente: instalațiuni, mașini, unelte, clădiri, clientela, firmă etc.;

Că fondul de comerț și de industrie este considerat în drept o universalitate de bunuri, care, ori cum ar fi socotită, ca juridică sau de fapt, are caracterul unui bun mobilier incorporal și ca atare neguvernabil de Decretul-lege 1420/920, care — cum s'a arătat — se ocupă numai de prelungirea închirierilor de imobile;

Considerând că odată stabilit aceasta, nu se poate

sustine, cum s'a făcut, că în cazul de față nu s'ar fi închiriat însuși fondul de comerț și de industrie, din cauză că proprietarul și-ar fi rezervat prin contractul de închiriere firma fabricii, pentru că universalitatea juridică a acestor fonduri subzistă, cu tot caracterul ei de bun mobilier incorporal și în lipsa firmei sau a ori căruia alt element, fiind de principiu că nici unul din elementele componente ale unui asemenea fond nu sunt de esența lui, ca lipsa unuia sau altuia să facă a-și pierde existența;

Că dar, față de cele expuse, Curtea de Apel făcând în speță o justă aplicare a Decretului-lege 1420/920, a art. 35 legea măsurilor excepționale și necomițând vre un exces de putere, motivul de casare este neîntemeiat și recursul urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

NOTA. — Importanța deciziune a Inaltei Curți este din toate punctele de vedere juridică. — În sensul acestei soluțiuni s'au mai pronunțat Trib. Dorohoi, 346 din 27 dec. 1920, *Curierul Judiciar* No. 6/922 cu nota d-lui avocat P. Vasilescu; Trib. Roman, 320 din 29 sept. 1920, *ibidem*, No. 13/921 cu nota d-lui E. Decusară; Trib. Bacău II, 120/921, *ibidem*, No. 35/921.

Credem că facem un serviciu cititorilor, publicând, în locul ori-căror alte observațiuni, părerea d-lui Profesor *Matei B. Cantacuzino*, în o speță identică, asupra interpretării art. 1 din decr.-lege 1420/920 — alcătuit în timpul când D-sa era Ministrul Justiției:

„O dispozițiune legală cu caracter atât de excepțional și atât de derogatoriu dela principiul libertății și a puterii obligatorie a contractelor, nu poate să fie interpretată și aplicată decât în limitele strict corespunzătoare cu nevoile excepționale a căror satisfacere o impune. Din întregul context al decretului, din expunerea de motive care-l lămurește, precum și din dispozițiunile modificatoare și complimentare ce decretul nou le adaugă la decretele similare anterioare, reese în modul cel mai neîndoelnic că legiuitorul, în scopul exclusiv de a asigura chiriașilor șederea mai departe în localurile ce le ocupau și de a-i apăra contra speculei asupra nevoei de locuință, nu s'a gândit și n'a putut să se gândească să lovească decât în acele raporturi contractuale care au de obiect direct, imediat și principal, închirieri de locuințe, ori care ar fi dealminterea scopul și destinațiunea acestor închirieri potrivit cu profesiunile exercitate de chiriași. În alte cuvinte, principiul care justifică măsura de excepțiune și care determină limitele ei stricte de aplicațiune constă exclusiv numai în înfrânarea îmbogățirii abuzive a proprietarilor prin specula asupra nevoei inexorabile de locuinți a chiriașilor. — N'a fost și n'a putut să fie în intențiunea legiuitorului de a crea un mijloc de îmbogățire fără cauză în dauna altora, permițând să se beneficieze de prelungirea termenului, peste prevederile contractului, și în locațiunile de întreprinderi

industriale sau comerciale mai de înainte puse în funcțiune și vremelnic cesionate. În asemenea raporturi, clădirea sau localul, în care întreprinderea funcționează, nu constituie decât unul din multiplele elemente care împreună corespund cu noțiunea juridică denumită fond de comerț, adică întreprinderea însăși care este obiectul contractului. Din punctul de vedere al caracterului juridic, și mai cu seamă din punctul de vedere al decretului lege din 1920, nu exista nici o asimilare posibilă între: închirierea, în care elementul de locuință și de încăpere e unicul obiect al contractului, oricare ar fi felul de profesiune în vederea căreia localul se închiriaza, — și locațiunea sau mai exact cesiunea vremelnică a unei întreprinderi industriale sau comerciale de mai înainte pusă în funcțiune, în care elementul de încăpere, de local, nu apare decât ca unul din elementele constitutive ale întreprinderii vremelnic cesionate. — Motivele care sunt la temeiul decretului și care determină limitele aplicațiunii sale, exclud o asemenea asimilare atât din punctul de vedere juridic cât și, mai cu seamă, din punctul de vedere economic“.

(N. R.)

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA I

Audiența dela 15 Februarie 1922

Președenția d-lui I. DIMANCEA, Consilier

Elena A. Procopiu și Aurel D. Procopiu cu Casa centrală de Improprietărire și Obștea locuitorilor de pe moșia Corbeanca

Decizia de Expropriere No. 3

Expropriere. — Preș. — Fixarea lui de Camerele revizioniste din 1917. — Dacă Camerele din 1920-21, care au complectat determinarea prețului, au un caracter revizionist? — Art. 128 din Constituție. — Legea agrară din 21 Iulie 1921.

Camera revizionistă din anul 1917, în ce privește determinarea cuantumului prețului pământului expropriat s'a mărginit a pune principii generale, lăsând Camerilor legislative ce vor urma misiunea de a face această determinare a prețului.

În temeiul mandatului de drept public, complectările și modificările aduse Constituției, prin legea agrară din 21 Iulie 1921, asupra criteriilor pentru determinarea prețului, sunt constituționale.

Indemnitățile convenite proprietarilor se va fixa, conform principiilor generale în materie de expropriere pentru utilitate publică după valoarea din momentul expropriării, adică aceia dela 15 Dec. 1918, de când Statul este proprietarul pământului, potrivit art. 2 din legea agrară.

Apelanții Elena A. Procopiu și Aurel D. Procopiu prin d-l avocat George M. Dumitrescu, apelanta Casa de Improprietărire prin d-l avocat Al. Velescu, lipsind intimata obștea Corbeanca.

Curtea, în majoritate,

Asupra incidentului ridicat de expropriați, în ceea ce privește inconstituționalitatea legii agrare relativ la prețul exproprierei;

Având în vedere că Statul Român, reprezentant al tuturor claselor sociale, cunoscând nevoile lor și în temerea, poate, de a evita lupta de clasă, cu toate consecințele ei, dintre sătenii lipsiți de pământ și acei proprietari care posedă domenii întinse, cerând și un sacrificiu acestora, a hotărât să rezolve chestiunea agrară, pentru a se face o operă de justiție socială, — stare de lucruri ce a necesitat revizuirea Constituției și modificarea, între altele, și a dispozițiilor art. 19 al. 2 din Constituție;

Având în vedere că prin revizuirea din 1917 Camera revizionistă, în ce privește determinarea prețului pământului expropriat, neavând informațiuni precise și destule elemente statistice ale nevoilor de împroprietărire, s'a mărginit a pune principii generale, rămânând ca legiferarea determinării quantumului prețului să se facă ulterior, lăsând Camerilor legislative ce ar urma să o rezolve, iar aceasta reiese vădit din referatul făcut de raportorul legii, George Danielopol, cu ocaziunea discuțiilor ivite asupra întocmirii acestei legi;

Având în vedere că dacă modificarea revizuirii Constituției nu a fost terminată, ci conținea numai un principiu general, este cert că Camera ce a complectat votând această lege, este o cameră revizionistă, decurgând din mandatul de drept public dat lor de Camerele revizioniste dela 1917, cu aceleași drepturi de a complectea aceea ce dânsa nu a putut termina la 1917;

Având în vedere că odată ce este constant că Camera din 1920—21, în temeiul mandatului dat de către Camerele dela 1917 este o Cameră cu caracter revizionist, modificarea adusă Constituției în privința criteriilor pentru determinarea prețului pământului expropriat, este constituțională, cu putere de lege constituțională și urmează a-și avea aplicațiunea în această materie;

Având în vedere că apelanții Elena A Procopiu și Aurel D. Procopiu obiectează că aceste Camere nu ar avea caracter revizionist, căci nu s'au îndeplinit formele cerute de art. 128 din Constituție;

Având în vedere că este adevărat, că atunci când Camerele ordinare găsesc că este nevoie a se modifica Constituția, dispozițiunile art. 128 stabilesc procedura modificării, și în asemenea caz sunt aplicabile; în speță însă, nu are nimic identic, este o altă ipoteză. — acele Camere nu și-au terminat misiunea, ele au delegat puterile lor de a complectea revizuirea altor Camere care le-au succedat ca să voteze complectarea revizuirii, ceea ce este cu totul altceva, — așa că aceste dispozițiuni nu au rațiunea a-și avea locul aci, ci sunt aplicabile principiile dela mandat din dreptul privat, care sunt asemănătoare și dreptului public; că de altfel nici un text de lege nu împiedică Corpurile legiuitoare, constituite cu anume forme, a-și delega puterile sale unui alt corp constituit, prin urmare Parlamentul, care a urmat după acel Parlament a fost investit alături cu sarcina obișnuită de a face legi ordinare, și cu acest mandat de Cameră de revizuire;

Având în vedere că după principiile generale dela expropriere pentru utilitate publică, consacrate în dispozițiunile art. 57 din legea de expropriere, care formează dreptul comun în această materie, se prevede că câtimea indemnizației cuvenită proprietarului pentru fondul cuprins în hotărîrea de expropriere, se fixează după valoarea fondului pentru proprietari în momentul exproprierei, principiu menținut de legiuitor și prin art. 2 din legea pentru reforma agrară din 18 Iulie 1921, care spune că Statul este proprietar dela 15 Decembrie 1918, deci la această epocă și cu acele prețuri regionale, vor fi criteriul de apreciere pentru determinarea indemnizației de expropriere;

Că dar, față de cele ce preced, incidentul de inconstituționalitate este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, respinge ca neîntemeiat incidentul ridicat de expropriații Elena A. Procopiu și Aurel D. Procopiu.

(ss) I. Dimancea; A. Luca; N. N. Ioanid
Grefier (s) Ștefan Ionescu

Deosebită părere

Având în vedere că nu sunt de acord cu majoritatea Curței în ceea ce privește constituționalitatea legii agrare relativ la prețul exproprierei;

Având în vedere că art. 19 din Constituție, modificat în 1917, stabilește în alin. II că despăgubirea în caz de expropriere va fi dreaptă, iar sub No. IV acelaș articol conferă Curților de apel dreptul de a fixa în ultimă instanță prețul terenurilor expropriate;

Având în vedere că aceste principii, odată introduse în Constituție, Camerele, chiar dacă au caracterul de Camere revizioniste, nu le mai pot modifica decât îndeplinindu-se din nou dispozițiunile art. 128 din Constituție;

Având în vedere că aliniatul penultim din art. 19 modificat, permite Adunării revizioniste de a dezvolta principiile art. 19, însă nu de a le modifica;

Având în vedere că legea agrară, în art. 36, aduce două modificări esențiale la art. 19 din Constituție;

Având în vedere că ea alterează, în prim rând, dispozițiunea categorică că prețul exproprierei va fi drept;

Considerând că, pentru ca un preț să fie drept, el trebuie să reprezinte contravaloarea exactă a lucrului vândut, sau, în speță, expropriat;

Că dacă legea, care se pretinde că dezvoltă acest principiu atât de clar exprimat, stabilește din contră că dreptatea prețului se oprește la un maximum, iar surplusul eventual de valoare a pământului nu-și va mai găsi nici o contravaloare în preț, atunci prețul nu numai că nu este drept, dar este în parte confiscat;

Având în vedere că dezbaterile parlamentare luate în cercetare de majoritatea Curței, nu pot avea consecința de a țărături efectele unei legi când claritatea ei nu suferă discuțiune;

Având în vedere că art. 36 din legea agrară calcă pentru a doua oară Constituțiunea prin faptul că privează Curțile de apel de dreptul de a fixa prețul pământului expropriat pentru partea din preț care ar întrece maximum ce legea înțelege a fixa;

Având în vedere însă că această chestiune dedusă de proprietarul apelant în judecata Curței prin incidentul ridicat de el, nu poate avea pentru subsemnatul decât un interes pur teoretic;

Având în vedere, în adevăr, că urmează a ne pune din oficiu chestiunea dacă, chiar în cazul când legea calcă Constituțiunea, aparține instanțelor judecătorești de a refuza aplicarea acestei legi;

Având în vedere că prima datorie a instanțelor judecătorești este de a aplica legile, iar nu de a discuta aplicabilitatea lor;

Având în vedere că nici un text de lege nu le dă dreptul de a înlătura aplicarea unei legi sub cuvânt că este neconstituțională;

Că din contră, principiul separațiunii puterilor, care este la baza dreptului Constituțional modern, oprește puterile Statului de a se amesteca una în atribuțiunile celeilalte;

Că nu se poate susține măcar că efectul deciziunilor asupra inconstituționalității unei legi se mărginesc la speță, întrucât stabilitatea legală a jurisprudenței Curței de Casațiune poate echivala cu înlăturarea desăvârșită a unei legi;

Că art. 108 c. pen. consfințește printr'o sancțiune penală principiul separațiunii puterilor, în ce privește pe judecători;

Considerând că nu se poate trage nici o concluziune din formula de jurământ a judecătorilor, întrucât aceasta le impune de a respecta deopotrivă Constituțiunea și legile, că dar în caz de conflict ei se vor călăuzi de principiul obicinuit, că urmează a respecta emanațiunea puterii legiuitoare în ultima ei formă,

Având în vedere deci că nici legislațiunea noastră, nici principiul separațiunii puterilor, nu prevăd posibilitatea ca instanțele judecătorești să refuze de a aplica o lege;

Având în vedere că urmează în al doilea rând a se examina dacă este în interesul ordinii în Stat. ca tribunalele să-și aroge dreptul de a înlătura aplicarea unei legi pe acest motiv;

Considerând că generalizarea principiului acestuia, dacă ar fi aplicat în mod riguros, ar aduce o perturbare în aplicațiunea legilor și ar face din magistrații care ar aplica principiul în toată conștiința, fără voia lor elemente de turburare, în loc de a rămâne elemente de ordine;

Considerând că astfel unele legi s'ar aplica în circumscripția unei instanțe și s'ar înlătura în alta, iar intervențiunea Curței de Casațiune pentru a unifica jurisprudența ar fi de multe ori tardivă, efectul aplicării sau neaplicării greșite a unei legi fiind deja produse;

Că astfel s'ar naște printre cetățenii țării o neîncredere în valoarea legilor și în felul de a le aplica, care nu este compatibilă cu starea de ordine ce trebuie să domnească într'un stat bine echilibrat;

Având în vedere că în toate țările care se bucură de o formă unitară solidă, pericolul unei astfel de confuziuni de atribuțiuni a fost înțeles, și chestiunea fiind rezolvată în doctrină și admisă de opiniune, nici nu se ridică în practică;

Având în vedere că dacă în țările federale ca Statele Unite ale Americii și Elveția s'a recunoscut instanțelor judecătorești oarecare puteri în sensul de a judeca constituționalitatea unei legi. este din cauză că în aceste țări fiecare Stat sau canton are puterea de a legifera pentru teritoriul său și că, chiar ordinea în stat necesită ca aceste multiple legislațiuni să se subordone voinței unice a Constituțiunii federale;

Având în vedere că este netăgăduit că jurisprudența noastră este fixată în sens contrar principiilor susținute de noi;

Având în vedere că, în urma unei decizii date de Inalta Curte de Casațiune în 1912, în afacerea unei întreprinderi de cărașie publică, jurisprudența s'a fixat în sensul că instanțele au dreptul de a nu aplica legile contravenind Constituțiunii, fără însă ca acest principiu, după cât ne este posibil a ști, să-și fi găsit vreodată de atunci aplicațiunea în sensul de a înlătura aplicarea unei legi ca inconstituțională;

Având în vedere că jurisprudența noastră, înțelegând că rolul ei nu este de a se ridica contra celorlalte puteri, a fost nevoită să combine fidelitatea la principiul ce l'a adoptat cu înlăturarea efectelor lui, în așa mod încât, când a fost vorba de a hotărî dacă încetățenirea evreilor poate avea loc și în alte condițiuni decât cele prevăzute de Constituțiune, a stabilit o sorginte a dreptului necunoscută până atunci la noi, și anume necesitatea;

Având în vedere că, cu privire la rezolvarea punctului dedus astăzi judecăței Curței, jurisprudența prezintă o șovăire caracteristică în sânul tuturor Curților de apel din țară, derivând deasemeni din confuziunea creată prin jurisprudența din 1912;

Că soluțiunile date au făcut să triumfe când apărarea ordinii în Stat, când principiile de drept consfințite de art. 19 din Constituție;

Considerând că atât instituirea pe cale de jurisprudență a dreptului de necesitate, care poate justifica legile cele mai inconstituționale, cât și nesiguranța produsă prin soluțiunile contradictorii ale Curților de apel în problema prețului exproprierei, soluțiuni care, contrar cu singura eventualitate scontată de legiuitor în art. 34, că punctul lui de vedere va triumfa singur, pot rămâne ambele în picioare, întrucât una singură din părțile interesate are dreptul de recurs în Casațiune, ne fac dovada deplină că jurisprudența din 16 Martie 1912, în urma experiențelor făcute, nu are puterea de a ne face să schimbăm religionea noastră în această materie;

Având în vedere că în timpurile turburi și în epoca de prefacere prin care trecem, și în care s'a vorbit cu drept cuvânt de o criză de drept, puterea executivă în unire cu puterea legislativă, care au răspunderea ordinii în Stat, au fost conduse adesea de necesitatea, în aprecierea lor, de a ocâli dispozițiuni constituționale;

Că sancțiunea sau acoperirea unor asemenea măsuri, motivate de preocupări poate legitime de natură politică, în afară de sancțiunea preventivă a jurământului prestat de membrii puterii executive, nu pot fi aplicate decât de factorii constituționali ca atribuțiuni politice, fie Coroana, care dispune de dreptul de dizolvare a Parlamentului, fie corpul electoral, ale cărui mandate pregătesc sau determină deplasarea majorității și schimbarea guvernelor;

Că în zadar cei lezați se plâng și își îndreptează speranța în justiție, care nu poate ieși din rolul ei de a aplica legile;

Că reprezentanții națiunii, când legiferează, sunt presupuși a fi mandatarii tuturor, și deci fiecare cetățean trebuie presupus că are reprezentanții pe care îi merită;

Având în vedere că în special în legea agrară, după cum au recunoscut chiar reprezentanții obștilor, dispozițiunile neconstituționale se întâlnesc în număr deosebit de mare; că răspunderea urmează a apăsa numai asupra autorilor lor; că nu ne este permis nici a-i acoperi, declarând constituțional ceea ce nu este, nici să ne substituim lor și să înlăturăm aplicarea acestor dispozițiuni fără a expune liniștea Statului la un mare pericol;

Având în vedere că pentru toate motivele arătate mai sus, instanțele judecătorești nu pot și nu trebuie să înlătore aplicarea unei legi ca inconstituțională.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge incidentul ridicat de proprietarii apelanți Elena A. Procopu și Aurel D. Procopiu, ca inadmisibil.

(s) I. Manu

NOTA. — Vezi, asupra chestiunii constituționalității legii agrare, concluziunile depuse de distinsul nostru colaborator d-l avocat *D. R. Ioanițescu*, la Curtea de Apel București secția I, în procesul dintre Așezămintele Brâncovenesti și Obștea locuitorilor Popești-Leordeni, concluziuni ce s'au publicat în *Curierul Judiciar* No. 3/1922, pag. 37-41 și broșura d-lui *Eugen Bănescu*, Consilier dela Curtea de Apel, Craiova. (N. R.).

A apărut în editura institutului de editură „*Cartea Românească*” *Artele Frumoase No. 1, Revista Artelor Plastice, Arhitectura, Pictura, Sculptura și Arta decorativă, Prețul lei 6.*

De vânzare la principalele librării din țară și la „*Curierul Judiciar*”, care o expediază contra mandat poștal.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III CIV. COR.

Audiența dela 21 Ianuarie 1921

Președenția d-lui V. ANGHELOVICI, judecător

Ecaterina Periețeanu cu M. Valsan

Sentința civilă No. 9

Decretul-lege No. 1420/920. — Renunțare la contract în curs. — Anulare. — Renunțare în baza decretului No. 4881/919: motiv de admitere a contestației.

Contestația prevăzută de art. 4 al decretului-lege No. 1420/920 este admisibilă și pentru anularea renunțării la un contract în curs, dacă renunțarea a fost determinată de convingerea chiriașului că, în baza decretului No. 4881/919 în vigoare la data renunțării, se poate muta într'un imobil proprietate a sa.

Admisă contestația făcută de Ecaterina Periețeanu, prin d-l av. Alex. Velescu, în proces cu Mihail Valsan prin d-l av. Traian Dumitriu.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de Ecaterina Periețeanu cu petiția înreg. la No. 5728/920;

Având în vedere susținerile părților oral și prin rezumatul de concluziuni depuse înscris la dosar, și actele din dosar;

Având în vedere că d-na Ecaterina Periețeanu prin contestațiunea introdusă înaintea acestui tribunal tinde a se considera nulă și fără efect declarațiunea făcută de d-sa pe contractul de locațiune vizat de Administrația Financiară a Capitalei la No. 11775/919, cum că renunță la beneficiul lui de a fi considerată mai departe chiriașă a imobilului din str. Miron Costin No. 4, prevăzut în acest contract;

Având în vedere că din actele și lucrările aflate în dosar se constată în fapt că d-na Periețeanu cu contractul de închiriere vizat de Administrația Financiară a Capitalei la No. 11775/919 a luat cu chirie de la pârâtul M. Valsan imobilul din strada Miron Costin No. 4, pe termen dela Sf. Dumitru 919—Sf. Dumitru 1920;

La 15 Decembrie 1919 d-na Periețeanu cumpără imobilul din strada Popa Tatu No. 95 și bazată pe dispozițiunile decretului-lege No. 4881, atunci în vigoare, declară înscris pe contractul de locațiune ce îl are cu Valsan, că renunță la contract fiindcă se va muta în casa cumpărată și că casa d-lui Valsan se poate închiria; în urmă însă vine decretul-lege din 2 Aprilie 1920, care dispune ca toată lumea să stea pe loc, căci contractele de locațiune se prelungesc de drept până la Sf. Gheorghe 1922; d-na Periețeanu nu se mai poate muta în imobilul ce cumpărase, căci nici chiriașii săi nu se puteau muta, și a făcut contestația de față pe baza art. 4 din decretul din 2 Aprilie 1920;

Având în vedere că contestatoarea invoacă ca motiv în sprijinul contestației de față faptul că a renunțat la contractul de închiriere în necunoștința de cauză, susținând că a făcut această renunțare bazându-se pe legea ce îi era favorabilă și care îi da dreptul să se mute în imobilul său și că nu putea ști că va veni o legiuire nouă care îi va ridica acest drept, iar pârâtul a susținut că contestatoarea nu mai poate reveni asupra acestei declarațiuni, căci e făcută de bună voință, că nu intră în prevederile art. 4 din lege din 2 Aprilie 1920, căci renunțarea e făcută la un contract în curs, iar nu expirat, cum prevede sus menționatul text de lege;

Având în vedere că, în drept, prin art. 5 din decretul lege No. 4881 din 18 Noembrie 1919, azi abrogat, se

prevedea că proprietarii cari locuiesc cu chirie și voesc a se muta în casele lor, pot sili pe chiriași ca la 2 Aprilie 1920, să evacueze proprietatea lor dacă contractul va fi expirat la această dată, iar prin art. 1 și 4 din decretul-lege din 2 Aprilie 1920 se prevede că toate închirierile scrise sau verbale de imobile rurale sau urbane afectate locuinței și ale căror contracte sunt expirate la Sf. Gheorghe 1920 se prelungesc de drept până la Sf. Gheorghe 1922 și de această prelungire beneficiază și acei chiriași care au dat declarațiune scrisă de renunțare anterior publicării acestui decret, chiar și atunci când această declarațiune a fost constatată printr'o hotărâre judecătorească dar ne executată, cu simpla condițiune ca chiriașul să facă dovada că a fost în necunoștința de cauză a împrejurărilor legale sau de fapt când a dat asemenea declarațiune și să facă contestațiune în termen de zece zile dela publicarea decretului, în cazul când proprietarul ar refuza să consimțea la prelungirea contractului;

Considerând că din examinarea acestor texte de lege reese în mod evident, în primul rând, că după legiuirea din 1919 proprietarul care avea un imobil, dar ședea cu chirie din diferite împrejurări, se putea muta în imobilul său la 23 Aprilie 1920, dacă la această dată expira contractele chiriașilor săi, și în al doilea rând, după decretul-lege din 2 Aprilie 1920 care abrogă dispoziția din legiuirea din 1919, toată lumea stă pe loc, contractele expirate până la 23 Aprilie 1920 se prelungesc de drept până la 23 Aprilie 1922 și chiar acelea care au fost denunțate anterior publicării acestui decret, constatate fiind aceste denunțări chiar printr'o hotărâre judecătorească dar ne executată, cu simpla condițiune că acel care a făcut declarațiunea de denunțare să facă dovada că a fost în necunoștința de împrejurările legale sau de fapt când a făcut denunțarea;

Având în vedere că în speță contestatoarea a denunțat contractul la Martie 1920, în timpul legiuirii cari îi da dreptul să se mute în imobilul său și deci anterior decretului din 2 Aprilie 1920, așa că dânsa pentru a nu se vedea fără casă a introdus contestația de față prevăzută de noul decret-lege și în termenul arătat la art. 4;

Considerând că în asemenea împrejurări chestiunea ce rămâne în discuția tribunalului este numai aceea de a se ști dacă declarațiunea de renunțare e făcută sau nu în necunoștința împrejurărilor legale sau de fapt;

Considerând că, după cum s'a arătat mai sus, contestatoarea a făcut declarațiunea de renunțare la contractul ce are cu pârâtul, numai în vedere că legiuitorul din Noembrie 1919 îi dădea dreptul să se mute în imobilul său și dânsa în acel moment, când a renunțat la contract, nu putea ști că legiuitorul cel nou îi va ridica acest drept, așa că se găsea în necunoștința împrejurărilor legale și de fapt a dispozițiilor ce au survenit prin decretul-lege din 2 Aprilie, și ca atare contestația de față este admisibilă.

Pentru aceste motive, admite contestația etc.

(ss) V. Anghelovici; Al. Sfetescu.

NOTA. — Sentința reprodusă mai sus soluționează în mod echitabil două probleme de drept:

1. Anularea renunțării la un contract în curs.
2. Invocarea situației juridice la data renunțării și a neprevederii schimbărilor legale ulterioare.

În fapt contestatoarea chiriașă, în virtutea unui contract cu termen posterior lui 23 Aprilie 1920, având în baza art. 5 al decretului-lege 4881/919 dreptul de a se muta în imobilul propriu, cumpără un imobil în acest scop, no-

tifică chiriaşului acestui imobil intenţia sa de a-l locui dela Sf. Gheorghe 1920 şi, pentru a evita consecinţele art. 37 al legii măsurilor excepţionale, comunică şi proprietarului său că renunţă la contractul în curs şi se mută la 23 Aprilie 1920.

Survine decretul-lege din 2 Aprilie 1920. Contestatoarea, cumpărătoare din 1919, nu se mai poate muta în proprietatea sa, neintrând în prevederile art. 5 ale acestui decret-lege. Expusă a rămâne fără locuinţă, face contestaţie pentru anularea renunţării sale la contractul de locaţiune.

Se invocă pe cale de incident art. 4 al decretului-lege 1420/920, susţinându-se că nu se pot anula decât renunţările date la *prelungirea contractului*, nu şi la *contractul însuşi*.

Tribunalul trece cu drept cuvânt asupra încercării sofisticate de a se da această procustică interpretare textului legii. Intr'adevăr, nu e nici-o raţiune de a distinge, în împrejurări identice, între renunţarea la prelungire şi renunţarea la contract. Chiar dacă din textul neclar al art. 4 s'ar putea deduce că e vorba de renunţarea la prelungire, fără îndoială că aceasta nu ar putea proveni decât din faptul că marea majoritate a contractelor fiind expirate dela 1916 încoace şi prelungite prin efectul diferitelor măsuri legale, autorul decretului-lege 1420/920 a avut în vedere *quod plerumque fit*. Soluţia sa este însă prin *a fortiori* aplicabilă chiriaşului care renunţă la un contract în curs, deoarece acesta obţine prin anularea renunţării o simplă *restitutio in integrum*, în timp ce chiriaşul care a renunţat la prelungire obţine o favoare specială constând în însăşi prelungirea unui contract expirat. — E o aplicare echitabilă a maximei: „ubi eadem legis ratio, ibi eadem debet esse legis dispositio“.

În privinţa motivului invocat de contestatoare: situaţia juridică şi de fapt la data renunţării la contract şi neprevăderea schimbării ei prin fantazia legislativă a puterii noastre executive, socotesc echitabilă soluţia dată de tribunal de a fi apreciat că cel ce renunţă la un drept determinat de acordarea altuia, face de fapt o renunţare *condiţionată* şi că, dispărând fundamentul renunţării prin neîndeplinirea condiţiei determinante, renunţarea nu poate fi considerată în mod abstract validă. Contrariul ar fi dus în fapt la soluţia tragică de a face din cei ce iau măsuri bazate pe legea în vigoare, victime ale inconstanţei legiuitorului.

ALEX. VELESCU

A apărut Tabla de materii pe 1916 şi pe 1919. Preţul 30 lei fiecare.

S'a pus sub presă Tabla pe 1920 şi după terminarea ei, se va imprima şi cea pe 1921.

La comandă se va adăoga şi 2 lei pentru porto-poştal recomandat.

JUDECĂTORIA OCOLULUI TÂRGOVIŞTE

Audienţa dela 1 Noembrie 1921

Preşedenţia d-lui GR. F. DUMITRESCU, Judecător
Constantin S. Ionescu cu Gh. Anghelescu
Carte de judecată civilă No. 364

Onorariul de avocat. — Pactul de „quota litis“. — Art. 21 legea de organizare a Corpului de avocaţi. — Cine trebuie să facă dovada plăţii onorariului? — Art. 1169 cod. civ.

1. Din moment ce un avocat a făcut dovada că şi-a îndeplinit mandatul, proba plăţii onorariului incumbă mandantului.

2. Pactul de „quota litis“ este admis în legislaţia noastră, fiind prevăzut în art. 21 legea Corpului de avocaţi.

Judecata.

Având în vedere acţiunea înreg. la No. 8313 din 24 Oct. 1921, prin care Const. S. Ionescu, avocat din Târgovişte, cheamă în judecată pe Gh. Anghelescu, comerciant din Târgovişte, spre a fi obligat judecătoreşte la plata sumei de 13.125 lei cu dobânda legată dela intentarea acţiunii, sume ce reprezintă onorariul sau socotit la suma de 175.00 lei, pentru cele 30 de contracte de cesiune de drepturi de redevenţă cesionate d-lui avocat Victor Baranga, prin contractul autenticat de Trib. Ilfov sub No. 1173/921 de către Gh. Anghelescu;

Având în vedere susţinerile părţilor în instanţă, actele state în dosarul cauzei şi concluziunile scrise;

Având în vedere, că în fapt lucrurile s'au petrecut astfel: între avocatul C. S. Ionescu şi comerciantul Gh. Anghelescu, ambii din Târgovişte, a intervenit o convenţie verbală, de altfel necontestată de părât, ca reclamantul să i procure dela diferiţi concedenţi de terenuri petrolifere din judeţul Dâmboviţa, cunoscuţi personal din clientela sa, iar alţii găsiţi de părât, cesiuni asupra drepturilor de redevenţă ce aveau să primească dela concesionari. Dar acest fapt nu se mărginea numai în a găsi cesionari, ci reclamantul trebuia să cerceteze toate aceste acte ale cedentilor asupra fundamentului drepturilor lor din punct de vedere juridic, ca nu cumva aceste persoane să mai fi cesionat aceleaşi drepturi şi altora şi deci să pericliteze interesele părâtului. Iar ca onorar să-i plătească 7.5%⁰/₁₀₀, adică 7 puncte şi jumătate din suma realizată când va cesiona la rândul său unui al 3-lea. În adevăr, în urma acestei convenţiuni, părâtul, prin avocatul C. S. Ionescu, a autenticat un număr de 30 contracte de cesiune la Tribunalul Dâmboviţa, în anul 1918, ale căror copii sunt anexate la dosar şi unde figurează ca scriitor, redactor şi martor avocatul C. S. Ionescu. Suma la care se ridică cumpărarea acestor cesiuni ale părâtului Gh. Anghelescu, este de 39.525 lei. În anul acesta părâtul cesionează şi el, la rândul său, toate aceste contracte de cesiune de drepturi de redevenţă, avocatului Victor Baranga din Bucureşti, prin contractul de cesiune autenticat de Trib. Ilfov, Secţia de Notariat sub No. 11737/921, pe suma de 175.000 lei. Reclamantul îşi cere onorariul convenit şi pe care-l evaluează la suma de 13.125 lei, însă părâtul refuză să-l dea, sub motiv că i-l-a plătit la autenticarea contractelor, socotit a 100 lei fiecare contract. Faţă de acest refuz, reclamantul face acţiunea de faţă.

În drept. Cesiunea ce trebuie discutată în speţă e următoarea: cine trebuie să facă dovada plăţii, dovadă de mare importanţă, pentru că de ea depinde soarta procesului;

Având în vedere, că în speţă nu se tăgăduşte de părât confecţionarea actelor de către reclamant şi munca depusă spre a cerceta actele cesionarilor din punct de vedere al drepturilor lor, dar susţine că a plătit onorariul; ceva mai mult, în concluziunile scrise spune următoarele: «din cumpărarea acţiunii reese nu numai obligaţiunea de plata onorariului de avocat, dar se pretinde existenţa unei convenţiuni de «quota litis» despre care vorbeşte art. 21 din leg. Corp. de avocaţi. Nu numai că nu sunt obligat eu să fac dovada că am achitat, pentru că simplul fapt de prezentare al avoca-

tului împreună cu părțile înaintea magistratului care instrumentează și mai ales depunerea actului la grefa pentru transcriere, înseamnă liberarea părților de plata onorariului, dar când se pretinde printr-o acțiune că onorariul a fost de afăta la sută din ceea ce se poate prinde din afacere, cred că nu este suficientă o simplă alegație, care să fie loc de convenție scrisă»;

Prin urmare pârâțul se pune pe tema: am achitat onorariul și dovada achitărei nu sunt eu obligat să o fac. Apoi prezumția puternică, că am achitat onorariul, e împrejurarea dedusă din prezentarea părților în fața magistratului, care a autentificat actele, aceasta este o dovadă evidentă și înseamnă liberarea părților de plata onorariului;

Având în vedere, că faptul prezentării părților în fața magistratului, care a instrumentat, nu însemnează că onorariul avocatului a fost achitat, ci înseamnă că actul a căpătat tăria legală și acest act investit cu toate formele cerute de lege are efecte *erga omnes*, el constatând „*quod conventum est*” sau mai bine zis „*quod declaratum est*”, iar nici de cum liberarea părților de plata onorariului avocatului;

Considerând, că conform adagiului latin „*quia semper necessitas probandi incumbit illi qui agit*” rezultă că, acel care face o propunere înaintea judecății trebuie s'o dovedească prin mijloacele permise de lege (Art. 1169 c. civ.);

Că, dacă reclamantul a făcut pe deplin dovada reclamației unei sale, evident că el va dobândi câștig de cauză, iar în cazul când pârâțul opune reclamantului o excepție sau un mijloc de apărare de fond, în acest caz el devenind, la rândul său, reclamant, va trebui să-și dovedească alegația sa, conform adagiului latin „*reus in excipiendo fit actor*”, adagiu pe care legiuitorul codului civil îl aplică în art. 1156 al. 3 c. c., când obligă pe debitor a face dovada cazului fortuit ce alegă și în diferite alte cazuri prevăzute de art. 1182, 1169 (speța noastră), 1434 al. 1 și 1435 în materie de locație, 1475 în materie de cărauție și 425 c. com. etc. (Alexandrescu, vol. 6, pg. 357, 819; Laurent, XVI 278; Aubry et Rau, IV, p. 308, pg. 11; Demolombe, XXIV, 561 etc.);

Că din toate acestea rezultă, că fiecare din părți trebuie să-și dovedească faptele ce le alegă, sau, după cum foarte bine zice înalta Curte de Casație, că părțile devin pe rând reclamant și pârâți. (Curierul Judiciar din 19 I. No. 36);

Că, din moment ce avocatul C. S. Ionescu a fost însărcinat cu căutarea de diferiți concedenți de terenuri petrolifere, cu facerea contractelor și cercetarea drepturilor ce le aveau cesionarii din punct de vedere al drepturilor de redevență, ceea ce pe lângă străduința de a găsi pe acești cesionari, mai cerea și cunoștințe juridice, muncă și răbdare de a controla diferite acte și registre în arhiva tribunalului, pentru a nu periclita interesele clientului său, de care era responsabil și pentru care reclamantul a fost angajat, și avocatul a făcut dovada, atât cu mărturisirea părții pârâte cât și cu actele autentice în copie la dosar, că și-a îndeplinit mandatul și că pârâțul atât în instanță, cât și prin concluziile scrise susține că onorariul i l-ar fi plătit, proba incumbă pârâțului, conform principiilor mai sus zise;

Considerând, că în ce privește pactul „*quota litis*” de care pârâțul nu spune în concluziuni că n'a existat, ci spune că reclamantul nu l'a dovedit și nu-l stabilește cu nimic, acest pact „*quota litis*” care în vechiul drept românesc era oprit, iar în dreptul modern nulitatea lui e anume prevăzută în dreptul Italian și admisă de jurisprudența Franceză și Belgiană, iar la noi doctrina era tot pentru nulitatea acestui pact, pentru motivul, că acest onorariu *à forfait* ca și cel proporțional nu este compatibil nici cu regulile de dreptate, nici cu sentimentele de independență și de demnitate de care avocatul nu se poate nici odată depărta în exercițiul profesiei sale, pe când jurisprudența la noi îl privea unele instanțe ca valid, altele ca nul și lipsit de ori ce efect; valabilitatea lui însă, astăzi, nu mai poate fi discutată, căci art. 21 leg. Corp. de avocați îl prevede anume, iar în ultimul aliniat spune „când convenția de onorar cuprinde nu o sumă fixă ci o porțiune din câștigul ce va rezulta din proces (*quota-litis*), instanțele judecătorești îl vor putea reduce în caz de vădită exagerație (cf. Alexandrescu, V, 147; Laurent, XXIV, 6); Aubry et Rau, IV, p. 322 și 323 etc.);

Că, deși pârâțul susține că reclamantul nu l'a dovedit și nu-l stabilește cu nimic, de aci nu trebuie să tragem prezumția că n'a existat, de oarece îi este foarte greu unui avo-

cat ca să pretindă unui client al său să facă act scris între ei, căci asemenea proceduri ar jigni pe client;

Apoi, profesia de avocat e o profesie de onoare și demnitate, și când un client vine și încredințează avocatului tot secretul unei afaceri, acesta este obligat după lege a-l păstra, așa că aceste convențiuni de onorariu între client și avocat nu se pot face cu martori;

Considerând, că judecata, indiferent dacă a existat sau nu vre-o convenție între părți relativ la „*quota-litis*” față de munca și ostenețile depuse de reclamant în această afacere, care a costat pe pârâț 39525 lei și la care a realizat un câștig de 135,475 lei, suma cerută de 13 mii lei o găsește destul de modestă față de cerințele și onorariile ce trebuiesc plătite astăzi și chiar față de timpul de acum 2 ani, și ci atare, pentru toate motivele în fapt și în drept expuse, admite etc.;

Judecător, (ss) Gr. F. Dumitrescu

Grefier, (ss) Popescu

NOTĂ. — În fața judecătoriei de ocol din Târgoviște s'a încercat a se pune în discuție pactul de *quota litis*, discuție pe care judecata a soluționat-o juridic, bazându-se pe art. 21 din legea de organizare a corpului avocaților.

De bună seamă, astăzi, când avem un text de lege care menționează această convenție, soluțiunea nu mai este îndoelnică, dar în trecut au fost în jurul acestei chestiuni mari discuțiuni între partizanii și adversarii pactului de *quota litis*.

La noi în țară cei ce-l combăteau se sprijineau pe doctrina și jurisprudența străină, neadmițând ca o instituție rău privită în Franța să fie admisă la noi. De aceea ne vom ocupa mai întâi de motivele jurisprudenței străine, mai ales franceze, pentru respingerea acestui pact.

Interzicerea pactului de *quota litis* pornește dela Romani. Acolo, însă, la început avocatura era gratuită, întrucât avocați erau patronii, cari erau obligați să-și apere clienții. Mai târziu avocatura devenind o profesie, ea începu să fie plătită, însă plata fu limitată, pentru a nu da loc la speculațiuni. În orice caz se știe sigur că Constantin cel Mare interzise pactul de *quota litis* sub pedeapsa de a nu mai putea profesa și de atunci n'a mai fost admis.¹⁾

Baroul francez, încă din cele mai vechi timpuri, se declară nu numai contra pactului de *quota litis* dar în contra oricărui fel de convențiune între avocat și client. În 1270, *Etablissements de Saint-Louis*, cap. XIV, interzic avocatului de a face orice târg cu clientul în timpul procesului.

Mollot spune, în opera sa, la regula 104 că „*toute convention dans laquelle l'avocat stipule qu'à titre d'honoraires, il lui sera remis par son client une partie de l'objet en litige ou de sa valeur, est rigoureusement proscrire: c'est le pacte de quota litis, pacte honteux, puni de tous les temps et par toutes les lois*”. Și închee regula 105 cu cuvintele: „*En un mot, tout pacte d'honoraires est défendu, quel qu'en soit le mode*”.

Prin urmare, intra în regulile profesiei de avocat în Franța ca să nu se ceară nici un fel de onorariu, nici fix, nici proporțional, căci chiar Mollot, mai departe, spune: „*Les honoraires doivent être offerts et payés spontanément; l'action afin d'en obtenir le payement est interdite, sous peine de radiation du tableau*”.

Cresson²⁾ spune același lucru: „*L'honoraire à forfait comme l'honoraire proportionnel n'est com-*

1) Mollot, Profession d'avocat, p. 192.

2) Cresson, Usages et règles de la profession d'avocat, vol. I, p. 341.

patible ni avec les règles de la justice, ni avec les sentiments d'indépendance et de dignité dont l'avocat ne doit jamais se départir dans l'exercice de sa profession“.

Arată că e contrariu prescripțiilor legii (art. 1592) și crede că pactul de *quota litis* ar fi contrariu delicateții, întrucât un avocat, asociindu-se la rezultatele afacerii cu care s'a însărcinat, își compromite independența și se expune a se lăsa condus de sentimentul interesului său personal.

Merlin³⁾ admite pactul de *quota litis* între amici, dar nu între avocat și clientul său, deoarece s'ar putea în cazul acesta ca avocatul să abuzeze de nevoia ce o are o persoană de concursul său, cerând un prea mare beneficiu pentru sine.

Marii jurisconșulți se declară și ei toți contra pactului de *quota litis*, fără de altfel ca să studieze chestiunea în mod amănunțit, întrucât se ocupau de un lucru, care și fără părerea lor era prohibit.

Aubry et Rau⁴⁾ consideră în mod categoric pactul de *quota litis* ca ilicit, fiind lipsit de orice eficacitate juridică și trebuind deci să fie considerat ca inexistent.

Demolombe⁵⁾ este și mai scurt în explicațiuni. Dă exemple de convențiuni ilicite: un om care face convenție cu altul ca să nu fie urmărit dacă o fura ceva, un avocat care face cu o persoană un pact de *quota litis* și alte câteva, și încheie: „autant d'obligations qu'il suffit d'énoncer, pour démontrer que la cause en est illicite!“ Este drept, poate, că pentru Francezi, unde a fost totdeauna astfel considerat, nu mai e nevoie de nici o explicație.

Laurent⁶⁾ se ocupă și el de chestiune și după ce argumentează puțin cam confuz și contradictoriu pentru a demonstra nevalabilitatea legală a acestui pact, încheie spunând: „C'est toujours avilir le saint ministère de la justice que de la souiller par les sordides calculs de la cupidité; et il y aurait à craindre que le magistrat ou l'avocat mandataire n'abusât de son influence pour faire valoir des droits que le créancier n'aurait proposé porter devant les tribunaux ou n'abusât de son influence pour s'attribuer la plus grande partie de la créance, sous le prétexte qu'elle est litigieuse“.

Deci nici la Laurent nu găsim vreun argument nou în contra acestui pact.

Putem trage însă o concluziune: tradiția în Franța este foarte puternică, și tot baroul și întreaga jurisprudență se bazează pe ea.

Rămâne de văzut acum, dacă la noi există o asemenea tradiție.

Codul Callimach, în art. 1172, spune că e fără tărie „dacă un avocat se va tocmi ca să ia o hotărâre plăată“, de unde ar rezulta că numai pactul de *quota litis* era admis; totuși d-l Alexandresco afirmă că în Moldova acest pact era formal oprit, ca fiind *contra bonos mores*.

În orice caz însă, în Țara Românească, Regulamentul organic și o veche lege din 1830 stabileau ca regulă pentru remunerarea avocaților, plata de atâta la sută din valoarea procesului, 10, 5, 3%, după însemnătatea lui, ceace s'a admis și în codul comercial din 1887, art. 730.

Prin urmare, la noi nu există o tradiție contra pactului de *quota litis*.

Jurisprudența, influențată de legile franceze și belgiane, a oscilat la început, astfel că Curtea de apel din București în 1874 și cea din Craiova în 1892 decid că pactul de *quota litis* e nul ca și în dreptul francez.

Curtea de apel din Craiova în 1895 admite pactul de *quota litis* și spune⁷⁾: „Contractul de *quota litis*, intervenit între un avocat și un client, e un contract permis, întrucât nici prin codul civil, nici prin legea constitutivă a Corpului de avocați nu se prevede vreo dispoziție dacă avocații pot sau nu să încheie cu clienții lor pacte de asemenea natură, astfel că rămâne la aprecierea justiției, care e în drept să decidă, după cazul ce i se prezintă, dacă asemenea pacte sunt sau nu contrarii ordinii publice sau bunelor moravuri. Astfel dar nimic nu se opune ca părțile să stipuleze o cotă parte a litigiului drept salariu pentru munca și cheltuelile făcute de avocat“.

Înalta Curte de Casație și Justiție, s. I, confirmă aceste păreri și zice: „Considerând, în adevăr, că pactul de *quota litis* nefiind oprit de o anumite lege în toate cazurile și necondiționat, urmează neapărat că e nul și fără tărie numai întrucât e întemeiat pe o cauză ilicită (art. 966 c. civ.), fiind astfel lăsat la aprecierea suverană a instanței de fond de a hotărî în fapt de există sau nu asemenea cauză“.

Doctrina română a oscilat și ea între admiterea sau respingerea pactului de *quota litis*. S'au pronunțat contra pactului de *quota litis*, Grigore Păucescu⁸⁾, care spune că pactul de *quota litis* e nul, cu toată dispoziția contrarie a Regulamentului organic, pentru că noi „ca să interpretăm legile noastre trebuie să ne servim nu de tradiția națională, ci de tradiția franceză“.

Tot contra se pronunță și Alex. Capitolin,⁹⁾ care pretinde că avocatul care a încheiat un pact de *quota litis* cu clientul său va fi prea pasionat și va trebui chemat mereu la ordine. Afară de aceasta va fi bănuț că a tras foloase din nenorocirea clientului; apoi se poate chiar ca și judecătorii să fi fost influențați, numai pentru ca avocatul interesat să câștige cu orice preț.

D-l Alexandresco¹⁰⁾ se pronunță și d-sa tot contra pactului de *quota litis*, fără însă să aducă vreun argument nou. Se bazează pe doctrina franceză, că „onorariul à forfait ca și onorariul proporțional nu este compatibil nici cu regulile de dreptate, nici cu sentimentele de independență și de demnitate de care avocatul nu se poate niciodată despărta în exercițiul profesiei sale“.

Mai departe adaogă: „În contractele dintre un avocat și un litigant lipsit de mijloace de a se judeca, avocatul este acela, care mai totdeauna va dicta condițiile. Și pentru a nu se putea bănuț un singur moment că avocatul ar fi tras foloase din nenorocirea clientului său, e în interesul onoarei și a demnității baroului de a nu se mai tolera asemenea pacte, care contribuiesc la degradarea și desconsiderarea acestei nobile și frumoase profesii. Judecătorii, pentru onoarea și demnitatea baroului, vor anula deci pactul de *quota litis*, acordând avocatului numai cheltuelile făcute de dânsul și o justă remunerare a osteneților sale“.

Pentru pactul de *quota litis* s'au pronunțat A.

3) Merlin, Répertoire — Pacte de *quota litis*.

4) Aubry et Rau, IV, p. 321.

5) Demolombe, XXIV, No. 373.

6) Laurent, XXIV, No. 60.

7) Curierul Judiciar 1897 No. 22.

8) Dreptul 1875, No. 11.

9) Dreptul 1892, No. 70.

10) Explic. teor. și pract. a Codului civil, V, p. 147.

Șendrea,¹¹⁾ D. Popescu,¹²⁾ Al. Degré¹³⁾ și M. Korné,¹⁴⁾ care spune că „nu știu cum se petrec lucrurile în Franța, dar în România afirm. fără teamă de a fi desmîntit, că nu avocații aleargă după pactul de *quota litis*. Care e avocatul care în locul unei remunerații fixe, sigure... ar preferi o remunerație nesigură, mai bogată poate, dar aleatorie?”

Tot pentru pactul de *quota litis* se pronunță și Tanoviceanu¹⁵⁾ într'un lung și amănunțit articol publicat în *Dreptul*. Tanoviceanu spune că la noi este în tradiție pactul de *quota litis* și se practică pe o scară întinsă de avocați mari și dintre cei mai onorabili. „Cunoaștem un avocat foarte sus pus — zice fostul profesor — fost vice-președinte al Senatului, cu un caracter antic, care ne spune că a făcut și dînsul odată o asemenea convențiune, dar în viitor nu va mai face, fiindcă a fost înșelat de client!”

Tanoviceanu este așa de pătruns de fobasele pactului de *quota litis* încât ar vrea ca numai aceasta să fie convenția posibilă între client și avocat, căci atunci avocatul ar pune mai multă râvnă și muncă în studierea procesului, și în același timp s'ar evita o mulțime de procese pe care avocații fără scrupul le fac numai pentru câștig.

„Pactul de *quota litis* este singura convențiune, care are meritul de a scoate pe avocat din situațiunea de salariat și a-l pune în cinștea de asociat al impricinatului.”

Discuția s'a mai făcut și în Cameră, în 1907¹⁶⁾ când s'a prezentat legea pentru organizarea corpului de avocați.

Atunci d-l Marghiloman deploră că oamenii lu-

minați mai pot admite pactul acesta reprobabil. „Îndată ce avocatul devine părtaș la câștig, el pierde luciditatea necesară sfătuitorilor, el pierde independența scrupuloasă în alegerea mijloacelor, pentru că atunci este un interesat, nu un auxiliar al justiției.”

D-l Tache Ionescu însă, după ce arată că nu se potrivește totdeauna să copiem ceea ce se petrece în Franța sau în Anglia, declară că găsește pactul de *quota litis* admis în legislația noastră, ca o adevărată binefacere pentru cei lipsiți de mijloace, dîndu-le astfel posibilitatea și lor de a angaja un avocat bun în procesele importante ce ar avea.

Ni se pare că dreptatea este cu cei ce admit pactul de *quota litis*, căci mărturisim că nu pricepem întrucât un pact de *quota litis* în condițiuni normale ar fi dezonorant pentru avocat. Dacă avocatul e hrăpăret — și sperăm că aceștia sunt rare excepțiuni — va abuza de client și fără pactul de *quota litis*, dacă însă e cinsit și demn, orice convenție nu va fi încheiată cu clientul său decât în condiții de perfectă moralitate.

Existența unei asistențe judiciare, pe care nădăjduim a o vedea mai bine organizată și devenind o instituție de Stat, puțința părții de a se adresa decanului spre a cere un avocat cu fixarea onorariului în caz de neconvenire, în fine dreptul judecătorului de a reduce onorariul în caz de exagerare, explică în deajuns de ce pactul de *quota litis* nu mai inspiră azi nici o îngrijorare, așa că proiectul de modificare a legii avocaților votat de congresul din Mai 1921 nici nu se mai ocupă de această chestiune, iar expunerea de motive arată că „s'a crezut inutil a se menține un text privitor la principiul validității pactului de *quota litis*, care nu mai suferă controversă după o îndelungată aplicare ce i-a consacrat caracterul licit.”

Martie 1922

Dr. AURELIA SACHELARIE
Avocat

11) Curs de proc. civ. I, p. 122.

12) *Dreptul* 1892, No. 36.

13) *Dreptul* 1897, No. 62.

14) Memoriu în afacerea Pazu, p. 16.

15) *Dreptul* 1901, No. 15.

16) Camera Deputaților. — Ședința din 21 Februarie 1907.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA II

SECȚIA I

Apelantă: Societatea generală de asigurare «Națională» prin d-l avocat Berendei.

Intimată: Firma Frații I. și H. Goldștein prin d-l avocat Filip Chefner.

Societate. — Asigurare. — Poliță. — Clauza că în caz de judecată va fi scutită de plata dobânzilor. — Dacă e valabilă? — Art. 43 c. com.

Când prin polița de asigurare se prevede clauza că, în caz de judecată între Societate și asigurat, Societatea nu poate fi obligată la plata de dobânzi fie pe timpul de la data întâmplării sinistrului până la intentarea acțiunii de către asigurat, fie pe timpul de la data intentării acțiunii și până la rezolvare printr'o hotărâre definitivă a procesului, această clauză, care derogă formal de la art. 43 c. com., este valabilă.

Prin urmare, în speță, întrucât prin articolul 14, capitolul VIII al condițiilor generale din polițele de asigurare, se prevede expres această clauză, ea urmează a fi declarată valabilă între părțile contractante. (*Curtea de Apel București, Secția I, decizia comercială No. 26 din 14 Iunie 1920, prin care s'a admis apelul contra sent. com. No. 807/919 a Trib. Ilfov, S. I, com.*)

Apelant: A. A. Bădărău, în persoană.

Intimat: D. A. Catargi prin d-nii avocați Lapati și Anghel Radu.

Terții popritori: Grefierul Trib. Ilfov, S. II com. și Casa de depuneri.

Poprire. — Validare. — Contestație. — Nedi-tijență. — Dacă validarea se poate face înainte de rezolvarea Contestației? Art. 400 și 458 pr. civ.

Potrivit dispozițiilor art. 458 pr. civ. contestațiunile la poprire trebuiesc judecate înainte de validare, însă nu e mai puțin adevărat că partea care face contestațiunea trebuie să stăruască în rezolvarea ei prin fixarea de termen și scoaterea de citațiuni, pentru a putea fi judecată de urgență și cu precădere conform art. 400 pr. civ.

Prin urmare, în speță, contestatorul apelant încă de la introducerea contestațiunii a lăsat-o în părăsire, deși a urmat mai multe termene în cererea de validare, iar în ziua când s'a făcut validarea, deși citat în regulă, nici nu s'a prezentat spre a pune concluziuni asupra contestațiunii ce a făcut, așa că nu poate fi vorba că validarea s'a făcut cu călcarea dispozițiilor art. 458 pr. civ., fiind că contestatorul apelant n'a depus nici o diligență în instanța de apelare. (*Curtea*

de Apel București, s. II, decizia comercială No. 32 din 22 Iunie 1920, prin care se admite în parte apelul (numai în ce privește cheltuielile de judecată) contra sent. com. No. 156/1920 a Trib. Ilfov, s. II com).

SECȚIA III

Apelant: Inginer C. Ruscescu prin d-l avocat Cezar Pascu.

Intimat: General G. Stambulescu prin d-l avocat Maior Angheliescu.

Contract de locație. — Spor de chirie. — Notificarea proprietarului. — Răspuns la notificare. — Dacă se poate cere rezilierea contractului? — Soluție negativă. — Art. 9 al. 2 și final, art. 10 din decretul-lege 1420/1920.

Art. 9 din decretul-lege 1420/1920, prevede că pentru ca proprietarul să poată beneficia de sporul de chirie va trebui să notifice chiriașului în termen de 15 zile de la publicarea decretului-lege, iar art. 10 din acest decret că proprietarul în cazul când a pierdut termenul de notificare pentru un câștig o poate face pentru celelalte, însă cu cel puțin trei luni înainte de semestrul următor.

Al. 2 art. 9 din același decret, prevede că în cazul când chiriașul nu acceptă sporul, este obligat să răspundă de această neacceptare în termen de 15 zile de la primirea notificării, cu sancțiunea în caz de neacceptarea sporului de a i se rezilia contractul de la semestrul următor; iar al. final al aceluiaș articol că în cazul când chiriașul nu răspunde la notificare are sancțiunea ca să „suporte sporul de chirie cerut“.

Prin urmare, în speță, apelantul nerăspunzând la notificarea sporului de chirie, nu se poate cere rezilierea contractului, ci numai suportarea sporului de chirie cerut de intimat. (Curtea de Apel București, s. III, decizia civilă No. 222 din Oct. 1921, prin care s'a admis apelul contra sent. 497 a Trib. Ilfov, s. IV-a, c. civ).

SECȚIA IV

Apelantă: Direcțiunea C. F. R. prin d-l avocat Litean.

Intimată: Societatea Orenștein et Coppel, prin d-l avocat V. Vasilescu.

Revizuire. — Stabiliment public. — Lipsa din instanță. — Dacă se admite revizuirea. — Art. 291 pr. civ.

Poprire. — Dovadă. — Cui îi incumbă? — Art. 459 și 460 pr. penală.

a) Conform art. 291 pr. civ., Statul, județul, comuna, stabilimentele publice sau de utilitate publică, etc., pot cere revizuirea, dacă cei însărcinați a-i apăra i au apărut cu viclenie sau nu i-au apărut de loc asupra capetelor de cerere aduse în judecată.

Acest text de lege nefăcând nici o distincțiune între cazul când această lipsă de apărare provine din neglijența celor însărcinați cu apărarea intereselor lor sau din împrejurări de forță majoră, este suficient ca să nu fi fost de loc apărare. Prin urmare, în speță, reclamanta Direcțiune C. F. nefiind apărută de loc, căci a fost lipsă, cererea de revizuire este admisibilă.

b) După principiile generale de drept, părâta, în revizuire, trebuie să-și dovedească acțiunea de poprire, conform art. 459 și 460 pr. civ.,

Că prin urmare, în speță, reclamanta Direcțiune a C. F. luând cunoștință de suma poprită și făcându-și declarațiunea sumei ce deținea în contul debitorului poprit, nu poate fi obligată a plăti o sumă mai mare ca cea datorită. (Curtea de Apel București, s. IV, decizia comercială No. 3 din 25 Ianuarie 1921, prin care se admite cererea de revizuire și admite în parte apelul contra sentinței comerciale No. 381/1916 a Trib. Ilfov, s. II com.).

JURISPRUDENTĂ STRĂINĂ

Probă. — Forme legale. — Cunoștința personală a judecătorului. — Element inoperant.

Judecătorii nu trebuie să-și formeze convingerea lor și să-și motiveze hotărârile de cât pe elementele de probă admise de lege, și proba nu-i considerată ca legal făcută de cât dacă este administrată după normele prevăzute de procedura civilă.

Prin urmare, hotărârea unui judecător de ocol, care se fondează numai pe cunoștința pe care acest magistrat pretinde că o are despre onorabilitatea unei părți și reaua credință a celeilalte, nu poate constitui o probă legală, căci violează regulile probei. (Casația fr. din 7 Iunie 1921, Bull. Cass. civ. no. 98).

* * *

Apel. — Judecată. — Capete de cerere distincte. — Executare voluntară a unuia singur. — Neachiesare la celelalte. — Admisibilitatea apelului.

Executarea voluntară de către o parte, a unuia din capetele de cerere prevăzute prin hotărârea dată contra ei, nu atrage, chiar în absența ori-cărei rezerve, nici achiesarea, nici renunțarea la dreptul de apel în privința celorlalte capete de cerere, cari sunt distincte și independente de aceea care a fost voluntar executată. (Cas. civ. fr. din 27 Iunie 1921, Bull. cass. civ. no. 115).

* * *

Amnistie. — Atribuțiunile Curții de Casație. Verificarea de fapte. — Aplicarea art. 5 al. 1 din legea de amnistie dela 29 Aprilie 1921. — Conexitate. — Camera de acuzare. — Crimă și delict conex. — Autori diferiți. — Junctiune și trimiterea dinaintea Curții cu Jurați.

a) Când amnistia este acordată de lege nu în virtutea naturii faptului, ci a stărei persoanei condamnate sau urmărite, dacă decizia atacată nu conține justificările necesare, Curtea de casație nu poate, conform regulilor statornicite, să procedeze la verificări de fapte, ea trebuie să examineze recursul în fond, drepturile preveniților sau condamnaților fiind rezervate.

b) Apartine Camerei de acuzare de a aprecia, în interesul unei bune administrațiuni a justiției, necesitatea sau conveniența junctiunii în o aceeași ordonanță de trimitere înaintea Curții cu jurați a unei crime și unui delict conex, îndreptată contra unor preveniți diferiți, urmăriți unul de crimă, altul de delict. (Cas. crim. fr. din 2 Iunie 1921, Bull. cass. crim. no. 234).

* * *

Distrugere de piese. — Minuta unei hotărâri pierdute. — Hotărâre neexecutată. — Art. 521 și urm. pr. pen. fr.

Când minuta unei hotărâri date în materie corecțională și neexecutată încă, nu se găsește la grefă sau unde a fost depusă, e locul de a se hotărî din nou asupra obiectului acestei minute. (Cas. crim. fr. din 30 Iunie 1921, Bull. cass. crim. no. 274).

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar“, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No“.